

Haklarımızı kazanıncaya kadar...

İşçi sınıfının tarafını inşa edelim

Yeni sol parti

Kriz ve mücadele: Yunanistan

Rosa Lüksemburg: Kitle grevinin önemi

Kopenhag Çevre Yıkım Anlaşması

İÇİNDEKİLER

Aklımız, duygumuz, umudumuz: TEKEL direnişi	4
<i>Türkan Uzun</i>	
Demokrasinin, barışın ve sosyal adaletin tarafını inşa edelim	7
<i>H. Mesut Çelebioğlu</i>	
8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü	10
Kadın istihdamı artıyor mu?	11
<i>Türkan Uzun</i>	
Yeni sol partide güçlerimizi birleştirelim	12
<i>Cem Uzun</i>	
İşgüvenliği yok; açlık ve ölüm çok	15
<i>Nesrin Yumak</i>	
Kapitalizmin yeni borç krizi	16
<i>Alex Callinicos</i>	
Kriz ve mücadele: Yunanistan	17
<i>Türkan Uzun</i>	
“Krizin faturasını ödemeyeceğiz”	18
<i>Panos Garganas</i>	
Kazanmanın yolu: Kitle grevi	19
<i>Simin Gürdal</i>	
Kopenhag çevre yıkım antlaşması	21
<i>Jonathan Neale</i>	
İklim değişikliği kapitalizmin eseri	22
<i>Martin Empson</i>	
Demokrasi ve insan hakları kimler için?	23
<i>Özlem Gitlemez</i>	

Sahaya İnelim

Gençlerbirliği takımı taraftarlarının savaş karşıtı hareketin yüksek olduğu dönemde geliştirdikleri bir sloganı: “taraf olmayan bertaraf olur” (o dönemde daha Taraf gazetesi yoktu!) Türkiye’de içine düştüğümüz durumu çok iyi tanımlıyor.

Bir yandan iş güvencesini ve TEKEL işçileriyle dayanışmayı savunan, özelleştirmelere karşı çıkmak isteyenler AKP’nin “devletin ekonomiye müdahale etmesini savunanlar Ergenekon-cudur/darbeci yandaşıdır” basıncı yiyor; öte taraftan darbecilerin yargılanmasını, atanmışların seçilmişlere lesinin son bulmasını, özgürlüğü, demokrasiyi ve insan haklarını savunanlar ise generallerin “AKP yandaşı” yaftasıyla uğraşmak zorunda kalıyor.

Bu durum toplumsal muhalefeti felç ediyor; tutum alamaz hale geliyoruz.

Duruma göre tutum geliştirmeliyiz

Türkiye’de siyaset iki kanada ayrılmış durumda: AKP ve generaller/darbeciler.

AKP kendisine özgürlüğün ve demokrasi-nin tarafı imajı çizmeye ve tüm yaptıklarını da bunun sonucuymuş gibi göstermeye çalışıyor. Erdoğan’a göre örneğin özelleştirmeler yaparak, işçilerin geleceğini sadece patronların insafına terk etmek devletin küçülmesini ve böylece darbecilerin zayıflamasını sağlayacak. Ona göre ekonomik “liberalizm” politik özgürlüğü getirecek. Dolayısıyla eğer darbecilerden kurtulmak istiyorsak, Kürtlerin, Alevilerin ve diğer azınlıkların haklarını savunuyorsak AKP’nin elini zayıflatmamalı; TEKEL işçilerinin haklarını ise unutmamalıyız!!!

Bunun karşısında iplerin kendi elinden kaymasından korkan generaller ve onların temsilciliğine soyunmuş CHP-MHP var. Onlar kendilerini bu ülkenin gerçek sahipleri/koruyucuları sayıyor. Onların yaptıklarına karşı çıkanlar da “vatan hainliği”yle, “gericilik”le veya “onların değirmenine su taşımak”la suçlanıyor.

Bu tarafların savundukları paket halinde önümüze konmaya çalışılıyor.

Oysa bizim ayrı bir kanat, ayrı bir kulvar açmaya ihtiyacımız var.

Özgürlüğün, demokrasinin ve sosyal adaletin tarafı!

Erdoğan bizi “TEKEL işçileri de yatarak para kazanmaya çalışıyor; üstelik onlar CHP-MHP koalisyonunu güçlendiriyor” hattına ikna etmeye çalışıyor. Sanki sosyal adaletin olmadığı bir toplumda gerçek demokrasi ve toplumsal barış mümkünmüş gibi 4-C denilen ölüm fermanına desteği artırmak için kendi ekmeğinin derdinde olan TEKEL işçileriyle generalleri/CHP-MHP’yi aynı kefeye koymaya çalışıyor. Erdoğan’ın televiz-

yonda Yeşilçam artistleri gibi “(TEKEL işçilerine!!!) yetimin hakkını yedirmem” lafını duyup da öfkeden kudurmayan bizden değildir!

Bizim bugün “TEKEL işçisi mevzu bahisse geriye kalan her şey teferruatır” diyerek özelleştirmelere, çalışma saatlerinin uzatılmasına ve aklıktan başka bir şeye tekabül etmeyen düşük ücretlere karşı çıkmamız gerek. Neo-liberal politikalar konusunda; değil AKP’yle aynı tarafta yer almak, onun yanına bile uğramamalıyız.

Ergenekon soruşturmasına, darbe planları yapan ve eğer becerbilselerdi bilfiil darbe yapacak olanlara arkamızı döndüğümüzde ise ardımızı boş bırakmış oluruz. Bu ülkede 50’li 60’lı yaşlarında olup gençliğinde sola, işçi hareketine biraz bile olsa bulaşmış ve 12 Eylül işkencesinden geçmemiş insan bulmak neredeyse mümkün değil. Aynı şekilde generallerin ve onların destekledikleri derin devlet elemanlarının neler yapabildiklerini 1977 1 Mayıs’ında Taksim Meydanı’nda olanlara, 12 Eylül’de Diyarbakır cezaevinde b.k yedirilen veya ailelerinden en az bir kişiyi asker kurşununa kurban vermiş Kürtlere sormalıyız. Ordunun/milliyetçilerin demokrasiyi ve insan haklarını (hatta gerçek laikliği bile!) savunacağını düşünmek safdillik olur. Dolayısıyla genelkurmay başkanı Başbuğ’un çıkıp da “biz provokasyon yapmayız” yollu laflarını veya Deniz Kuvvetleri komutanının “biz canı mıyiz?” sorularını duyup da öfkeden kudurmayan da bizden değildir!

Demokrasi ve sosyal adaletten yana olanlar sol yumruğunu kaldırsın!

Bugün aynı anda hem demokrasiyi hem özgürlükleri hem de sosyal adaleti savunmalıyız. Dolayısıyla örneğin darbecilere karşı demokrasiyi ve özgürlükleri savunduğumuzda karşıımıza derin devleti, darbecileri ve onların yardımcıları bulmaktan; neo-liberalizme ve yoksullaştırıcı iktisat politikalarına karşı sosyal adaleti ve toplumsal barışı savunduğumuzda ise karşıımıza AKP’yi almaktan çekinmemeliyiz.

Ne darbecilere karşı çıkmayan kendisine demokratım diyebilir ne de özelleştirmelere karşı çıkmayan...

TEKEL işçileri bugün kendi tarafımızı inşa etmek için harekete geçme konusunda yol gösteriyor. Onların bu direncini ve mücadele isteğini her alana yaygınlaştırmaktan başka çaremiz yok. Demokrasi, özgürlük ve sosyal adaleti bize ne AKP ne de generaller verebilir. Bunları ancak biz, tek yumruk olursak ve harekete geçsek kazanabiliriz.

Umudu ve mücadeleleri birleştirelim!!

Aklımız, duygumuz, umudumuz:

TEKEL direnişi

Türkan Uzun

TEKEL işçileri, “tepişen fillerin altındaki çimen” olmaktan çıkabileceğimize dair umudumuzu yükseltti.

12 Aralık’tan bu yana süren direniş, “direniş”in mümkün olduğunu gösterdi. Dünyanın bütün sorunları sırtına yüklenmesine rağmen “yok” sayılan işçi sınıfı “var”lığını ortaya koydu. Her şeyin bireysel çıkar üzerinden kurgulandığı, sadaka kültürünün geliştirildiği bir ortamda kolektif hak mücadelesinin, sınıfsal ve sosyal dayanışmanın dipdiri olduğuna dair bir işaret fişeği yaktı. Sınıfsal çıkarlar net bir biçimde ortaya serilirken kimin, kimin tarafında olduğuna dair bir turnusol kağıdı işlevini gördü.

İster Trakyalı göçmen, ister orta Anadolu Türk, ister Diyarbakırlı Kürt, ister Dersimli Alevi; hangi “memleket”, yaş, cinsiyet ve cinsel yönelimden olursak olalım hepimizin elbirliği yapabileceğimizi, tek-el olabileceğimizi ispatladı. Binlerce kilometre uzakta yaşayan ve konuyla doğrudan ilgisi olmayan sayısız insan TEKEL işçilerinin yedeği gazı, ayazı onlarla birlikte hissetti, hükümetin densiz çıkışlarına isyan etti. TEKEL işçilerinin kazanmasını istedi, istiyor...

Kazanmaya yönelik ortak hedef ve dayanışma ağlarıyla bağlandığımız, duygudaş olduğumuz TEKEL işçilerinin

4-C nedir?

657 Sayılı kanunun 4. maddesinin c fıkrasına göre geçici personel çalıştırılmasıdır.

2009 yılındaki ücretleri brüt 600-700-800 TL’dir. Bunun dışında bir ücret ödenmemektedir. Başka bir işte çalışamazlar.

10 aydan fazla çalışamaz.

Hiçbir sosyal hakları yoktur.

Tazminat hakkı yoktur.

Çalıştığı günler emeklilik hakkına sayılmaz

direnişinin son karesinde neler olacağını bilmiyoruz ama 12 Aralık’tan bu yana bir şey değişti ve artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak...

Olmayacak, çünkü TEKEL işçilerinin direnişi çoktan mücadele tarihimize geçtiği gibi toplumsal muhalefete kazandırdıkları aklımızda, duygumuzda yer etti...

TEKEL direnişi kazanırsa, küresel kriz ile neo-liberalizmin ve kapitalizmin tıkanığının artık kimsenin reddedemediği bir ortamda sınıf mücadelesinde bir dönüm noktası olabilir. Kaybetse de “bir sonraki” mücadeleye bunun derslerini çıkartarak daha ileri bir mevziden başlayabiliriz. Kriz ve direnişin izole bir

mevzu değil küresel bir gündem olması mücadeleler için bir sıçrama tahtası görevi görüyor.

Derdimiz spekülasyon değil; TEKEL işçileri direnişinin kazanması için var gücümüzle çabalamaya devam ederken mücadelenin doğasında dönüm noktalarının önemini; bir adım geri itilmenin iki adım öne sıçramanın zeminini oluşturabileceğini hatırlatmak.

TEKEL işçilerinin direnişinin önemine bizim gibi gözüne işçi sınıfı ve ezilenlerin mücadelesine ve bunların buluşmasına dikmiş müzmin muhaliflerin sözleriyle ikna olmayanlar isterlerse bir Hüsamet Cindoruk’un sözlerine kulak versinler. “Bu direniş uzarsa sınıf sendikacılığı ve işçilerin sınıf bilinci gelişir. Sınıf sendikacılığının ne demek olduğunu 15-16 Haziran 1970’de gördük, yaşadık. Allah o günleri bir daha göstermesin. Sayın Başbakan bir an önce bu direnişe bir hal çaresi bulmalı.”

TEKEL direnişinin görmeyi umduğumuz, buna yönelik çalıştığımız “o günler”e işaret ettiğini Cindoruk gibi Süleyman Demirel’in emanetçiliği yapmış sermaye sınıfının adamları gayet net algılayabiliyor.

Başbakan Erdoğan’ın çıkışları da direnişin yerel ve küresel sermayeye garanti-işçiye güvencesizlik düzenine oluşturdu-

ğu tehdide hiç de kör olmadığını ortaya koyuyor.

“Yetimin hakkını” kimler yiyor?

Erdoğan, TEKEL işçilerinin “yatarak para kazandığını” ve onlara “yetimin hakkını yedirmeyeceğini” söylüyor. Halbuki Erdoğan işçinin, yoksulun, köylünün ve “yetimin” hakkını yıllardır zenginlere yedirmekte, adeta hortulamaktadır. OECD ülkeleri içinde Meksika’dan sonra gelir dağılımı en bozuk ülke Türkiye’dir. Nüfusun en zengin yüzde 10’uyla en yoksul yüzde 10’u arasındaki gelir farkı 17 kattır. 2002’de 8 olan dolar milyarderlerinin sayısı 35’e çıkmıştır.

Türkiye’deki ailelerin yüzde 75’inin, kamu çalışanlarının da yüzde 90’ının geliri yoksulluk sınırının altında. Türkiye’de yaşayan her dört kişiden 3’ü, yani tam 52,3 milyon kişi yoksulluk sınırının altında yaşamaya çalışıyor. Krizin de etkisiyle adaletsizlik daha da arttı.

Erdoğan ve AKP hükümeti TEKEL dahil sayısız KİT’i yok pahasına özelleştirirken yetimi hiç düşünmüyordu. TEKEL’in 5 sigara fabrikası, kent merkezlerinde (Adana, Malatya, Tokat, Bitlis, Samsun) kalmış geniş, değerli arsalarıyla 1 milyar 720 milyon dolara satıldı. Bu fabrikalardan sadece Samsun Ballica’nın yıllık faaliyet kârı 600 milyon TL idi. Sadece Samsun Ballica fabrikasının 4 yıllık kârı karşılığı, 5 fabrika arsalarıyla verilmiş oldu. 125 milyon dolarlık tütün de tümüyle hukuksuz bir şekilde BAT şirketine hibe edildi.

Para yok mu?

Tekel işçilerinin 4-C gibi güvencesiz bir statüde değil de haklarını koruyarak başka işletmelere aktarılmasının yıllık maliyeti 312 milyon TL. Her yıl rantiyeye 53 milyar TL, top-tüfek, biber gazı, cop, mermi, Savunma Sanayi Fonu için 6

milyar TL, bürokrasinin lüks makam arabalarına 3 milyar TL, köy korucularına da 372 milyon TL aktarıldığı düşünülürse TEKEL işçilerine verilecek para olmadığı iddiasının ne denli büyük bir yalan olduğu ortaya çıkıyor.

Türkiye’de vergilerin yüzde 80’ini işçi, memur ve küçük esnaf ödüyor. AKP döneminde, en çok yoksulları vuran do-

laylı vergilerin oranı yüzde 58’den yüzde 70’lere çıktı. Vergilerimizin savaşa, lüks makam arabalarına, rantiyeye değil yoksullara ve TEKEL işçilerine ödenmesini istiyoruz. Erdoğan yetimin hakkını yedirmeden de TEKEL işçilerinin mağduriyetini giderebilir.

TEKEL işçileri Ergenekoncu mu?

TEKEL işçilerine ve direnişi destekleyenlere yönelik darbecilik, Ergenekonculuk ve “PKK yandaşlığı” gibi suçlamaların asıl hedefi toplumsal desteği kırmak. Egemen sınıfın yıllardır süren iş çekişmesi nedeniyle toplumsal muhalefet her dönemde “acaba kimin ekmeğine yağ sürmüş olurum” kaygılarına kapılıp ataletle düşmekteydi. Ergenekonculuk suçlamaları darbe karşıtlarına ve AKP’ye yakın sendikalara ve kendi tabanına yöneliktir.

Sanki darbeci ve Ergenekoncular herhangi bir zaman işçi dostu olmuş ya da olabilirmiş gibi... Şili’de 1973, Türkiye’de 12 Eylül 1980 darbelerinin bugün TEKEL işçisine dayatılan neo-liberalizme geçişin yollarını tanklarla açtıkları, işçi ve demokrasi düşmanı süreci değişmesi dahi teklif edilemez maddelerle başlayan bir anayasayla taç-

4 Şubat’ta neden genel grev olmadı?

Sendika liderleri 12 Aralık’ta başlayan TEKEL işçilerinin direnişini uzunca bir süre görmezden geldiler ve harekete geçmediler. Cuma günleri için çağrılan 1 saatlik iş bırakma eylemleri ise güçlü bir şekilde örgütlenilmedi. TEKEL işçilerinin direnişteki kararlılığı ve Ankara mitinginde ve sonrasında işçilerin Türk-İş binasını işgali ile oluşan basınç sendika liderlerini 4 Şubat’ta genel bir eylem çağrısına zorladı. Ancak gerek hükümetle görüşmelere öncelik verilerek eylemin iyi örgütlenmemesi ce gerekse Memur-Sen’in eylemden çekilmesi 4 Şubat’ın olabileceğinden daha az başarılı geçmesine yol açtı.

Ancak bir konfederasyon çekilmeseydi ve diğerleri de iş bırakmayı daha iyi örgütleseler de 4 Şubat’ın tam bir genel grev olması olası görülüyor. Ne sendikal liderlikler ne de sol şapkadan tavşan çıkarır gibi genel grev yaptırılmazlar. Bunun en önemli nedeni de tabanın, yani milyonlarca işçinin militan bir genel grev gerçekleştirecek bir mücadeleye düzeyine henüz ulaşmış olmamalarıdır.

TEKEL direnişinin kendisinde ve çevresindeki destek halkalarında

gördüğümüz tek-el olma haline bütün işçi sınıfı ve toplumun geneli açısından ulaşılmış değil. Egemen sınıfın içindeki çatışma toplumsal tabanda da kutuplaşmaya yol açıyor. AKP’nin “TEKEL işçilerine destek darbecilere destek” propagandası burada belirli bir düzeyde etkili oldu.

Ayrıca kapitalizmin neo-liberal mantığı işçileri bölüyor. Güvencesiz işlerde çalışanlar başka işçilerin haklarını savunmaya otomatik olarak koşmuyorlar.

Her şeye rağmen 4 Şubat eylemi, 2000’den bu yana gerçekleştirilmiş en yaygın iş bırakmaydı. Verili durumda daha iyisi olabilirdi ama işçi sınıfının gerçek bir genel grev yapabilecek bir mücadele düzeyine erişmesi belirli dönemlerin alınmasını gerekli kılıyor.

Durumun bu olması bunun değişmeyeceği anlamına gelmez. Bu konuda sola da büyük sorumluluklar düşüyor. İşçi, yoksul ve ezilenlerle taraf olan kitlesel bir solun varlığı hükümet ve egemenlerin propagandalarını boşa çıkarabileceği gibi sendikal bürokrasiden bağımsız mücadeleyi işçi sınıfı ağlarının oluşturulmasını sağlayabilir. Böylesi bir solun inşası da bugünden başlar.

landırdıkları gerçeğini unutmadık. AKP dahil 1980’i takip eden bütün iktidarların darbeci anayasasının işçi düşmanı hükümlerini tepe tepe kullandıklarına da sürekli tanık olduk.

TEKEL işçilerinin bir kesimi Kürt’ür; BDP ve Kürt hareketi TEKEL işçilerinin yanında yer almıştır. İşçi ve ezilenlerin dayanışmasının güçlenmesi önümüzdeki dönemde de yeni fırsatlar sunmaya açıktır.

Kürt sorununu çözeceğin iddia eden bir hükümet için Kürtlere karşı toplumda var olan milliyetçiliği bu şekilde kaşımak tam bir fırsatçılık ve ikiyüzlüktür. Baş sıkıştığında ortalığa milliyetçilik zehiri saçanların Kürt ve azınlık sorunlarını çözeceklerine dair hiçbir inandırıcılıkları kalmaz.

Ne yazık ki hükümetin ideolojik saldırıları özellikle AKP’ye yakın sendikalarda etkin olmuştur. Egemen sınıfın ve onun en azından bir kısmını temsil eden hükümetin çıkarları mı yoksa işçilerin çıkarları mı ikileminde hükümetten yana tutum alan sendikacıların da hiçbir inandırıcılığı kalmaz.

TEKEL direnişçileri arasında da çok sayıda AKP’ye oy vermiş işçi bulunuyor. Bugün onlar AKP gerçeği ile karşı karşıya kaldılarsa yarın başkaları da aynı noktaya gelecektir. AKP’ye oy verenler ve onu desteklemeye devam edenler arasında TEKEL işçilerini de destekleyenler az değildi, ancak sendikal liderliğin geri çekilmesi bu kesimleri lidersiz bıraktı, izole etti.

AKP karşıtlığının etkisi yok mu?

AKP karşıtlarının TEKEL direnişini bir toplanma odağı olarak kullandıkları, aralarında Ergenekoncuların avukatı kesilen Baykalların, statükocu, laik-cephecilerin bulunduğu bir gerçektir. Bu onların fırsatçılıklarıdır. 2001’de Tütün Yasası geçtiğinde neredeydiler? Yasayı desteklediler.

Bir önceki iktidar döneminde son sürat yeniden yapılandırma çalışmaları için Kemal Devriş’i Dünya Bankası’ndan getirenler kimlerdi? DSP ve MHP. Daha sonra ona partisinin kapılarını kimler açtı? CHP. Kapitalizm ve serbest piyasalarını, AB dahil emperyalist kümelenmeleri kabul eden kim? CHP. Kontrolündeki belediyelerde işçi kıyımı yapmaktan geri durmayan kimler? CHP ve MHP. Onlar ihale karşılığı milyonlarca lira rüşveti ceplerine indirmekten de hiç geri durmuyorlar.

Generallerin arkasına dizilerek politika yapanlar işçi dostu değil, işçi sınıfı ve ezilenlerin mücadelelerinde ihtiyaç duydukları demokrasinin düşmanla-

rıdır. Bunlardan TEKEL işçilerinin mücadelesine bir hayır gelmez. 1980 darbesinin gösterdiği gibi demokrasi ne zaman daralırsa, kesintiye uğrarsa hep işçiler, köylüler ve yoksullar kaybeder. Generallerin, statükocuların ve onların sözcülerinin güçlenmesi ile işçi sınıfının ve ezilenlerin çıkarları ters orantılıdır. İşte bu yüzden CHP-MHP’nin TEKEL direnişini kullanmaya çalışması ikiyüzlükten başka bir şey değildir.

TEKEL direnişi AKP’nin sermaye dostu, işçi düşmanı yönüne karşıdır. TEKEL direnişinin kendisi ve onu destekleyenlerin ezici çoğunluğu işçi ve ezilenlerden yana bir demokrasi mücadelesi vermektedir.

Direnış ideolojik mi?

Evet, ideolojiktir. Ancak söz konusu olan AKP’nin iddia ettiği gibi statükocuların Kemalist ideolojisi değildir.

4-C kölelik demek!

Tekel işçileri 15 Aralık’tan bu yana Türkiye’nin değişik illerinden Ankara’ya gelerek 4-C yasasına karşı direniyorlar. AKP önünde eylemler yapan, Ankara Abdi İpekçi Parkı’nda polisin su ve gaz saldırılarına maruz kalan işçilere direnişlerinin 19. gününde Bitlis’ten gelen TEKEL işçisi Ethem Taşkın’a sürece dair sorular sorduk.

19 gündür direniştesiniz. Süreç nasıl gelişti biraz anlatır mısınız?

Önce tütün üreticilerine devlete sattıkları tütün miktarına kota getirildi; sonra da özelleştirmeler başladı. Biz 2005’te tütün üreticileriyle beraber köyleri tek tek dolaşarak eylemler düzenledik. Bitlis, Adana ve Malatya fabrikaları kapatılacaktı. Kapatılma kararı geri çekti-rildi. Ancak fabrikalarımız önce Yaprak Tütün şirketine devredildi. 1,5 yıl sonra ise British American Tobacco’ya satıldı. Bu şirket Türkiye çapında az sayıda işçiyi istihdam ederek birçok fabrikayı kapatıyor. Bizleri de 4-C kapsamına sokmak istiyorlar.

4-C’nin işçiler için anlamı nedir?

Bunun adı 4-C değil, kölelik yasası. Devlet hak vermeli, hak almamalı. Bu yasaya göre yılda en fazla 10 ay çalışabiliyoruz. Çalışma Bakanı Ömer Dinçer direnişimiz başladıktan sonra bu 10 ayı lütufmuş gibi 11 aya çıkarttıklarını söylüyor. 25 yıl devlet için çalıştık, emek verdik. Babasının hayrına mı veriyor bize bu 1 aylık çalışmayı??? Bu yasayla hasta olma hakkımız bile yok, sosyal hakkımız, güvencemiz yok. Özlük hakları olan kamu işçisiydik biz. Şimdi patron ne zaman aklına eserse o zaman bizi işten atabilecek. 4-C’de çalışacağıma hiç çalışmam daha iyi. Ben

TEKEL işçilerinin direnişi dünyada ve bu toplumda bütün zenginlikleri işçilerin üretmesine karşın refah paylaşımında neden hep es geçtikleri sorusunu ortaya koydu, kapitalizmin önceliklerini sorgulattı. Bundan daha ideolojik ne olabilir?

Çoğunluğun bu soruya anti-kapitalist ve işçi sınıfı iktidarına dayanan yanıtlar vermesinden henüz uzağız. Ancak serbest piyasacı küresel ve yerel zenginler ile (yine piyasacı, yine zengin ama) değişime ve demokrasiye düşman statükoculara gerçek bir alternatifin inşası TEKEL vb işçilerin direnişinden ve toplumsal muhalefetin onlarla kader birliği yapmasından geçecektir.

TEKEL işçilerinin yanında yer alacak, onların yükselttikleri umudu daha da büyütecek bir alternatifin inşası hem siyaset hem ekonomi alanında demokrasiyi kararlı bir şekilde savunmayı gerektirir.

1250 TL alıyorum. Bana şimdi 770TL vereceklerini söylüyorlar. 4 çocuğum var. Bu parayla kiramı mı vereyim, çocuklarımı mı okutayım? Bir de “bu paranın kıymetini bilsinler” diyorlar. Sayın başbakan bu devletin parasını ne yaptı? Oğlunun “gemicigi”ne mi sakladı? 7-8 ay önce Adapazarı’nda çalışan bir arkadaşımız Bursa Yaprak Tütün’e nakledildi. Ailesinden ayrılmamak için 4-C’yi kabul etmek zorunda kaldı. Ama 4-C’nin sıkıntısına dayanamadı, kalp krizi geçirdi ve vefat etti. 4-C’nin anlamı bizler için bu. Biz işimizi, ekmeğimizi, özgürlüğümüzü istiyoruz. Sosyal devlet, demokrasi bu mu? Tütün üreticisini, işçiyi bitirdiler. Bunların adı Adalet ve Kalkınma değil; Adalet Akra-ba Partisi olmalı.

Türk-iş’in sizlere desteği nasıl? Direnişiniz sendikaya nasıl yansıdı?

Türk-iş’in desteği bize tam. Ama biz bazı illerde sendikayı da zorlayarak geldik. Tabi bu süreçte taban sendika yönetimini harekete geçirdi. 8 aydır toplanmayan sendika 20 günde 2 kez toplandı, her hafta Çarşamba günü toplanma kararı aldı. Bu direnişimizin sendikaya yansması.

Son olarak direnişe destek nasıl?

Buraya geldiğimiz günden itibaren çeşitli siyasi partiler, siyasi örgütler, sivil toplum kuruluşları, öğrenciler ve çok sayıda sendika bizlere desteğe geldi. Medyada da oldukça yer aldık. Ama bazı yandaş medya kuruluşları bizleri gündemden düşürmek istiyorlar. Ama unutturmaya çalışsalar da 1 yıl, 5 yıl ne kadar sürerse sürsün biz buradayız.

Demokrasinin, barışın ve sosyal adaletin tarafını inşa edelim

H. Mesut Çelebioğlu

“Her şey olabildiğince basit olmalı...” (*)

Türkiye’de işler gittikçe karışıyor. Geçtiğimiz günlerde “Balyoz Planı”na adı karışan üst düzey generaller tutuklandı. Siyasi ve ekonomik kriz derinleştikçe politikada kutuplaşma ve sertleşme artıyor.

Politik kriz bir yanıyla egemen sınıf içinde bir kavga olarak görünüyor. Egemen sınıfın birbirine giren iki kanadı da suları bulanıklaştırıp balık avlamaya çalışıyor.

AKP iktidar olduğundan, özellikle Ergenekon soruşturması başlattığından bu yana, bir AKP statükoculara karşı harekete geçiyor, bir statükocular karşı atağa kalkıyor. Biz ise tribünlere itiyoruz; bizden ya bu kanadı ya da diğer kanadı koşulsuz desteklememiz isteniyor.

Kutuplaşma

Bu kutuplaşmanın bir ucunu darbeciliği ve her türlü özgülüğü tehdit etmesiyle ünlü statükocu/ milliyetçi generaller, yargı ve onların son dönem sözcülüğünü üstlenen CHP-MHP ittifakı oluşturuyor. Bu kanat kendisini devletin gerçek sahibi sayıyor ve her türlü demokrasi ve özgürlük talebini kendi hegemonyasına karşı tehdit olarak okuyor ve bastırmak için elinden geleni yapıyor. Barış, demokrasi, eşitlik ve sosyal adalet isteyenlerin bu darbeci-statükocularla asla işi olmaz.

Diğer ucunu ise 28 Şubat 1997 askeri müdahalesini yiyen İslami hareketin içinden çıkma AKP oluşturuyor. Küresel sermaye ile iç içe geçen, neo-liberalizmi sonuna kadar uygulayan ve krizin faturasını işçi, köylü ve yoksula çıkartmakta sonuna kadar kararlı olan AKP, statükocu kanadı zayıflatmak için çeşitli “açılım”lar vaat ederek ve son dönem darbe tehditlerine karşı Ergenekon soruşturması başlatarak statükoculara karşı koymaya çalışıyor. Bunu da iktidarını pekiştirmek için yapıyor.

Top gidip geliyor

Askeri, yargısal, legal – yarı-legal derin devlet güçleriyle Kemalist-milliyetçi-laikçi-statükocu kanat devletin öteden beri sahipliğini yapıyor. Kurulduğundan beri geniş bir toplumsal desteğe sahip olamayan “cumhuriyet”in kadroları kendilerine hep “iç ve dış düşmanlar” buldu. Bu iç düşmanlar dönemine göre değişti: Cumhuriyet ilk kurulduğunda aldatıldık-

ları için isyan eden Kürtler (1925 Şeyh Sait Ayaklanması’ndan bu yana), Aleviler (1938 Dersim’i), Soğuk Savaş yıllarında komünistler ve işçi haklarını veya demokrasiyi savundukları için kendilerine komünist damgası vurulanlar ve 12 Eylül darbesinden sonra komünist tehdide karşı devletin kendisinin besleyip büyüttüğü, sonra ise kendisine karşı mücadele etmeye başladığında korktuğu ve bastırmaya çalıştığı İslami hareket...

İçerde bu kadar düşmanla mücadele etmek için Kemalist kadrolar ellerindeki bütün yolları kullandılar. Şeyh Sait ayaklanmasından sonra devletin resmi olarak öldürdüğü insan sayısı Kurtuluş Savaşı’nda ölen asker sayısından daha fazla. 1938’de kimyasal silahlarla saldırılan Dersim’de taş taş üstünde konmadı.

Çeşitli dönemlerde toplumda infial yaratmaya dönük faaliyetler de cabası. Türkiye’deki derin devlet yapılanmasının ilk örneği olan, 1952’de kurulan Seferberlik Tetkik Kurulu’nun (bir sonraki dönem adı Özel Harp Dairesi’ne çevrilecekti –Kontr-gerilla olarak da bilinir) ilk faaliyeti Mustafa Kemal’in Selanik’te doğduğu evi bombalamak ve suçu Rumların üzerine atıp Kıbrıs’ın bölünmesi için politikalar üretmeye başlamak oldu. Devamla 1958’de kurulmuş Kıbrıs’ta kurduğu, içinde bol miktarda Türk subayının, başında Rauf Denktaş’ın olduğu Türk Mukavemet Teşkilatı Kıbrıs’ta cami bombalayıp (evet; “taarruza Allah Allah diye kalkan ordu” cami bombaladı!) suçu Kıbrıs Rumlarına attı.

Elbette Türk derin devleti esasen yurt içinde faaliyet gösterdi. Sol mücadelelenin ve işçi muhalefetinin yükseldiği 1970’lerde Kontr-gerilla subayları, “komando kampları”nda pek çok çapulcu faşiste nasıl adam öldüreceklerini öğretti ve bunları solcuların, aydınların ve işçi sınıfının üstüne saldı (o kamplardan çıkma yarmaların bir kısmı bugün CHP’nin ittifak kurduğu MHP’nin meclis sandalyelerini işgal ediyor).

70’lerin sonunda ekonomik krize ve sınıf mücadelesinin yüksek olmasına dayanamayan egemen kadrolar toplumda geniş infial yaratacak toplu katliamları da doğrudan örgütlediler ve bunlara katıldılar. Çorum ve Maraş’ta Alevilerin katledilmesi ve 1977 1 Mayıs’ında Taksim Meydanı’nın katliam alanına çevrilmesi gibi. Aynı zamanda toplumda öne çıkmış aydın, gazeteci ve işçi önderi de bunlar tarafından katledildi: Abdi İpekçi, Doğan Öz, Kemal Türkler ve daha niceleri.

70’lerin sonunda gerçekleştirilen bu eylemler daha sonra “kardeş kanının akmasını durduracağım” diyerek darbe yapan Kenan Evren’e zemin hazırlamaya dönüktü. Bugün 50’li yaşlarında olup da gençliğinde biraz bile olsa sola bulaşmış ve de bu yüzden 12 Eylül işkencehanelerinden geçmemiş insan bulmak neredeyse imkansızdır. 12 Eylül darbesi sadece 17 yaşındaki insanları idam etmemiş, Diyarbakır cezaevinde yatan solcu Kürtlere b.k yedirtmemiş, on binlerce insanı işkenceden geçirmemiş ve pek çoğunun geleceğini ellerinden almamıştır; aynı

zamanda sendikaları ve kitle örgütlerini kapatarak işçi sınıfını ve toplumu örgüt-süzlüğe itmiş ve sınıfa gerçek ücretleri aşağı çeken neo-liberal, özelleştirme politikalarını “postal zoruyla” dayatmıştır.

Aslında bugün AKP'nin ekonomi alanında yaptığı tek şey 12 Eylül darbesinin başlattığı neo-liberal politikaları şiddetlendirerek devam ettirmektir. Bunun Türkçesi: egemen sınıfın AKP kanadı da Kemalist kanadı da neo-liberal politikalarda tam bir uzlaşa halinde. Anlaşamadıkları tek şey çeşmenin başında kimin bekleyeceği!!

Hiç de masum ve mazlum değil

Ergenekon soruşturmasını başlatan Erdoğan iddia ettiği gibi bir demokrasi kahramanı değil. Bunu tamamen kendi gücünü artırabilmek için kullanıyor. Bu, en açık şekilde Ergenekon soruşturmasının başladığı, durulduğu ve tekrar ivme kazandırıldığı tarihlere bakarak anlaşılabilir. Ancak Ergenekoncuların, darbecilerin yargılanması hepimiz için demokrasinin sınırlarını genişletiyor.

Türkiye’de derin devletin ve darbe kafaların bol miktarda bulunduğunu, bunların suyun başını tuttuğunu kundaktaki bebekler bile bilir. Buna rağmen demokrasi, özgürlük ve refah vaatleriyle 2002’de iktidara gelen Erdoğan, bu türlü kirliliğe uzun bir süre dokunmadı. Üstelik Ergenekon soruşturmasında ilk içeri alınanların isimlerinin yer aldığı MİT raporu daha 2003 yılında Erdoğan’ın masasına gelmesine; hatta bilfiil ordu mensuplarının Şemdinli saldırısı gerçekleştirmelerine rağmen!!!

Erdoğan uzun bir süre (arada biraz itişmeler yaşasa da) egemen sınıfın statükocu kanadıyla uzlaşmaya çalıştı. Ancak ne zaman ki derin güçler 2006 yılında Daniştay saldırısı provokasyonunu gerçekleştirdiler ve bu saldırıyı İslamcıların yaptığı, AKP’nin de onları koruduğu iddiasını ortaya attılar; ancak o zaman Erdoğan derin devlete gözdağı vermek için harekete geçti. Ergenekon soruşturmasının ilk adımı Ümraniye’de bir astsubaya ait evde bulunan mühimmat idi ve bu ilk dalgada sadece emekli bir yüzbaşı tutuklandı. O dönemde ortaya atılan Veli Küçük gibi isimlerin de bu işin bir parçası olduğu iddiaları bir kenara bırakılmıştı.

Erdoğan’ın derdi statükocuların kendi üstüne gelmesini engellemektir. Bu yüzden o dönemdeki dosyanın üstü kapatıldı. Hatta 2007’de Hrant Dink’in katledilmesinde bile Veli Küçük’ün adı geçmiş ve o dönemde de hiçbir şey yapılmamıştı.

Hrant’ın katledilmesinden sonra bunun statükocuların ve onların maşası olan derin devletin işi olduğu ve bunların

derdinin kaos yaratıp seçilmiş AKP’yi ve onun yetersiz bir düzeyde de olsa temsil ettiği demokrasi ve özgürlük istemlerini bastırmak olduğu net bir şekilde ortaya çıktı (ordumuz hiç provokasyon yapmaz; netekim!!!) Bunun son halkası milliyetçi-laik bir hava yaratmaya dönük başlatılan Cumhuriyet mitingleri ve Gül’ün cumhurbaşkanlığını engellemeye dönük ordunun yayımladığı “e-muhtıra” oldu.

Bu muhtıra rağmen ve hatta ona tepki olarak AKP neredeyse oyların yarısını alarak iktidarını pekiştirdi. E-muhtıra’nın baş müsebbibi Yaşar Büyükanıt 5 ay kadar televizyonlarda gözükmedi. Tekrar arz-ı endam eylemesi ünlü Dağlıca baskını sonrası milliyetçi havayı yaymak amacıyla oldu.

Dağlıca baskını statükoculara hem yeni anayasa tartışmalarını hem de Kürt sorununun adil ve barışçıl çözümü taleplerini bir süre bastırmaları için ideolojik zemin hazırladı. Aynı zamanda Erdoğan hükümetinden de 2007 seçimlerinin ve Abdullah Gül’ün cumhurbaşkanı olmasının rövanşını alma fırsatı sağladı. Top gene Erdoğan’ın kalesine yaklaştığında Ergenekon dosyaları bir kez daha açıldı. Veli Küçük içeri alındı; onunla birlikte, en fazla darbenin ve darbecilerin borazanlığını yapabilecek zihniyette olan İlhan Selçuk gibi gazeteciler de gözaltına alındı.

Erdoğan Ergenekon soruşturmasını her türlü siyasi muhalifine karşı bir sopya, toplumun demokrasi özlemlerini kendi iktidarını sağlamlaştırma aracına dönüştürerek kendi eliyle suları daha da bulandırdı. Aynı zamanda Ergenekon soruşturmasının örneğin 12 Eylül darbesini ve “Fırat’ın doğusundaki Ergenekon’u” da kapsamının önu sürekli kapatılıyor. Erdoğan bu arada kendisine karşı çıkabilecek bütün güçlere (bunlar demokrat kesimden olsa bile) darbeci yaftasını

yapıştırarak susturmaya çalışıyor.

Erdoğan ekonomik “liberalizm”i (yani her şeyi özelleştiren, ücretleri düşüren, iş güvencesini ortadan kaldıran ve toplumun çoğunu açlık-yoksulluk sarmalına iten iktisat politikalarını) politik liberalizm (liberalizmin kelime anlamı özgürlükçülüktür) olarak göstermeye çalışıyor. Dolayısıyla TEKEL işçileri kendilerini güvencesi olmayan, düşük ücretli işlere mahkum eden 4-C yasasına karşı çıktıklarında sanki özgürlüklere, demokrasiye karşı çıkıyorlarmış, darbecilerin yanında yer alıyorlarmış gibi lanse ediliyor. Bu, Erdoğan ve AKP kadrolarının hiç de iyi niyetli olmadıklarının en son örneğidir.

“... ama daha fazla değil”

Bütün bunlardan sonra “al birini, vur ötekine” diyip kollarımızı mı kavuşturup oturmalı mıyız? Veya “bunlar sadece egemenler arası kavga; biz kendi işimize bakalım” deme lüksümüz var mı?

Aslında bütünsel olarak bakıldığında gerçek barış ve demokrasinin inşacısı olması gereken toplumsal muhalefet unsurlarının AKP’nin ilk iktidara çıktığı 2002’den bu yana takınmaya çalıştığı tutumlar bu hatta doğru meylediyor.

Hele işin içine soldaki “laiklik” konusundaki bulanık fikirler de girince durum iyice karışıyor. En son Erzincan Başsavcısının tutuklanması solda aynı argümanların su yüzüne çıkmasına neden oldu: “Ergenekon AKP’nin kendi derin devletini oluşturmak için kurguladığı bir komplö”, “AKP ‘sivil dikta’ rejimi uyguluyor; herkesin özgürlüğü tehlikede, artık ifade özgürlüğü, yargı bağımsızlığı kalmadı”.

Son argümandan başlayalım: bu ülkede ne zaman ifade özgürlüğü oldu; Kemal’in tek parti diktatörlüğü zamanında mı??? 12 Eylül darbesi sonrasında mı??? Veya

Kemalistlerin-laikçilerin iktidarda olduğu herhangi başka bir zamanda mı??? Peki yargı bağımsızlığı konusuna ne demeli? Bugüne kadar bu ülkedeki hakimlerden, savcılardan toplumun sömürülen, ezilen geniş yığınları ne zaman, ne fayda gördüler? Bu ülkede kaç tane anlı şanlı katil ceza aldı? O katillere bir şey yapmayan aynı savcı ve yargıçlardan oluşan “adalet” (!?!) sistemi baklava çalan çocuklara inanılmaz cezalar vermedi mi!!! 12 Eylül icraatları hakkında şimdiye kadar ağzını açıp da hala ağzını açık tutabilen bir tane savcı veya yargıç var mı?

Elbette yargı sistemi içinde dürüst sayılabilecek (ender de olsa) insan yok değil. Ancak onların çoğunun sonu derin güçlerce 12 Eylül darbesinden önce katledilen savcı Doğan Öz’ün sonuna benzedi veya öldürülme de sindirildi / sindiriliyor. 1980 darbesi sonrası 17 yaşındaki Erdal Eren’in yaşının büyütülmesine göz yuman ve idam kararını veren yargı bağımsız mıydı??? Şemdinli iddianamesini hazırlayan Ferhat Sarıkaya’ya karşı linç kampanyası yürüten ve görevden alanlar bağımsız mıydı? Hrant Dink suikastının aydınlanmasını engelleyenlerin bağımsız olduğu söylenebilir mi? Bu sistemde yargı hep egemenleri savunur, güçlü olan yargı ve hukuku kendisi için işletir; adalet (özel) mülkün temelidir.

Dün yargıyı kendi çıkarları için sonuna kadar kullananlar ucu kendilerine dokununca şikayet ediyorlar. Ergenekoncuların, darbecilerin yargılanmasını istemiyen, onları yargı önüne getiren savcıları sürüm sürüm süründürmek isteyenlerin yargı bağımsızlığı söylemlerinin ardına saklanmalarına izim vermeyelim.

Son tutuklanan Erzincan savcısı İlhan Cihaner hakkındaki haberlere göre savcı, JİTEM kurumunu ilk soruşturan ve devletin resmi kayıtları altına ilk alan adam olarak karışımıza çıkıyor. Son soruşturması ise tarikatlar üzerine. Bir başka haber, altında Albay Çiçek’in imzası olduğu artık resmen ortaya çıkan “İrticayla Mücadele Eylem Planı”nın uygulayıcılarından birisi olduğunu ve bu yüzden de Erzurum’daki Ergenekon savcısı tarafından içeri alındığını söylüyor.

Erzincan savcısının son soruşturmasının tarikatlar üzerine olması sol içindeki “laikçi paranoya”yı besler nitelikte. Sözde değil gerçekten işler durumda olan bir demokrasi ve bağımsız yargı sisteminde tabii ki cemaatler de soruşturulur ve bu nedenle bir savcı görevinden alınmaz. İlhan Cihaner olayının bütün ayrıntıları henüz ortaya çıkmış değil ancak cemaatleri ve seçilmiş hükümetleri generallerden ve darbecilerden daha tehlikeli görenlerin kılavuzluğu ile böylesi bir demokrasiye ve bağımsız yargıya asla ulaşamaz.

Demokrasiye, özgürlüklere ve sosyal adalete aynı anda sahip çıkmalıyız

Çeşitli ayak oyunları ve/veya spekülasyonlarla suyu bulandırarak balığa çıkmak gerçek demokrasi, toplumsal barış ve adaleti isteyenlerin işine yarayan politikalar üretme fırsatı sağlamaz. Bu, egemenlerin (hem AKP’nin hem de Kemalist egemenlerin) alanıdır. Zaten şimdiye kadar iki kanat da ellerinden geldiğince kafalarımızı karıştırarak kendi alanlarını genişletmeye çalışıyor.

Toplumsal muhalefet bütün gelişmelerin seyircisi olmayacak ve kendi etki alanını genişletecekse barış, demokrasi, özgürlükler ve sosyal adalete aynı anda sahip çıkmalı, taraf olmalı. Bunun anlamı

generallere karşı çıkarken AKP’nin yanında taraf olmak değildir. Generallerin siyasete müdahalelerine karşı parlamen-toyu ve AKP dahil seçilmişleri, bağımsız olmasalar da açtıkları soruşturmalarla demokrasi alanının genişlemesine vesile olan savcıları; AKP saldırılarına karşı da işçileri, Kürtleri, Alevileri, kadın ve gay-lezbiyenleri desteklemesini bilen yeni bir anlayışa ve sol kulvara ihtiyaç var.

İki kutup arasında kendi kulvarımızı açmazsak bu çekişmeyi kim kazanırsa kazansın kaybedenler işçi, köylü, yoksul ve ezilenler olacaktır.

(*) *Albert Einstein’a ait, karışık problemlerin ana elemanlarına bölünüp teker teker çözümleri gerektiğini ifade eden söz: “Her şey olabildiğince basit olmalıdır; ama daha fazla değil”*

“Mücadelede tüm yapay ayrılıklar ortadan kalkıyor”

25 Kasım grevinin ardından, KESK ve Kamu-Sen’in ulaşım ve taşımacılık iş kolunun devam eden mücadelelerini ve sürecin nasıl geliştiğini BTS genel sekreteri Yavuz Demirkol ile konuştuk.

Yıllardan beri kamu çalışanları grev ve toplu sözleşme hakkı için mücadele veriyor. 2001 yılında bir yasa çıkartıldı. KESK bu yasaya karşıydı ancak hükümetin ve bazı sendikaların isteğiyle yasa kabul edildi. Yasa “toplular sözleşme” değil sadece “toplular görüşme” hakkı veriyordu. Aslında bu hükümetin tek tarafı dayatmaları sonucunda sosyal haklarımızın kısıtlandığı bir düzen anlamına geliyor.

Biz konfederasyon olarak başından itibaren karşı çıktık bu yasaya, 3 yıldır da görüşmelere katılmıyoruz. Bu yıl mayıs ayında toplu görüşmelere daha 3 ay varken bütünlüklü olarak bir eylemlik programı düzenledik. Ağustos ayı içerisinde Ankara’ya iki koldan KESK yürüyüşler düzenledi. Toplu sözleşmeyle ilgili sempozyumlar organize etti ve bilindiği üzere toplu görüşme masasından da bir kez daha çekildik.

Bu yıl Memur-Sen de toplu sözleşmeyle gelmezse gelecek yıl katılmayacaklarını belirtti. Kamu-Sen de bir şey çıkabilir mi diye görüşmelere katıldı ancak sonuç çıkmadı. Hükümet % 2.5 + 2.5 zam verdi. Ama biz zaten %10 da verse karşıyız. Bizim için önemli olan toplu sözleşme hakkıdır.

KESK kasım ayında üretimden gelen gücü kullanma yönünde karar aldı. Kamu-Sen de bu yönde KESK ile aynı noktaya geldi. Tarih de talep de ortaklaştırıldı ve 25 Kasım’a geldik. Aslında uluslararası sözleşmelerden kaynaklı toplu sözleşme ve insan haklarından gelen grev hakkımız vardır. Bu nedenle geniş kapsamlı bir çalışma yaptık. Kamu-Sen’in katılımı daha da büyük bir sinerji yarattı. Medyada geniş bir destek buldu. Ulus-

lararası sendikalardan da destek aldık. Yurt içinde de demir yolu içinde örgütlü derneklerden de destek aldık. Memur-Sen yer yer grev kırıcılığı yapsa da tabanından destek alabildik.

2 milyon kamu emekçisinin katıldığı grevin faturası demiryolu işçilerine çıkarılmak istendi. Grevden 12 gün sonra arkadaşlarımız görevden geçici olarak uzaklaştırıldı. Yurt dışında bulunan TCDD genel müdürünü bekledik; ancak yapmak istediğimiz görüşme gerçekleşmeyince iki sendika birleşerek basın açıklaması yapmaya karar verdik. Genel müdürlük ve gar çevresinde görülmemiş bir provokasyona maruz kaldık. İdarecilerin engellemeleri ve kilitli kapılarla karşılaştık. Diyalog kapıları kapanınca 16 Aralık için grev kararı aldık. 15 Aralık’ta yaptığımız basın toplantısında arkadaşlarımızın işe geri dönmesi için 17.30’a kadar süre verdik ama bir cevap alamadık. 2. grevimiz dayanışma greviydi. Türkiye’nin birçok yerinde yine trenler çalıştırılmadı. Yüksek katılımlı bir grev gerçekleştirdik.

İşveren bunun üzerine 30 arkadaşımızı daha görevden uzaklaştırıldı. Yeniden aldığımız toplantıda 21 Aralık tarihinde basın açıklaması kararı aldık. Bu tarihte meclis önünde yaptığımız basın açıklaması ve TCDD önünde yaptığımız oturma eylemi sırasında gerçekleştirdiğimiz görüşmeler sırasında arkadaşlarımızın peyderpey geri alınması sözünü arak bu eylemlerimizi sonlandırdık.

Bundan sonra gerekirse tekrar greve çıkılabilir. Tekel işçileri eylemler, İstanbul’da itfaiye çalışanları da aynı şekilde. Bu yeniden işçi sınıfının uyanışı anlamına geliyor aslında. Demek ki sokağa indiğimizde kazanabiliyoruz. Bu diğer iş kollarındaki işçilerde de bir şeylerin değişebileceğine dair duyguları artırıyor. Ancak kazanımlar için genel grev şart. Mücadelede tüm yapay ayrılıklar ortadan kalkıyor. Emek öne çıkıyor.

8 Mart: Dünya Emekçi Kadınlar Günü

8 Mart 1857 tarihinde ABD'nin New York kentinde 40.000 dokuma işçisi daha iyi çalışma koşulları istemiyle bir tekstil fabrikasında greve başladı. Ancak polisin işçilere saldırması ve işçilerin fabrikaya kilitlenmesi, arkasından da çıkan yangında işçilerin fabrika önünde kurulan barikatlardan kaçamaması sonucunda çoğu kadın 129 işçi can verdi. İşçilerin cenaze törenine 100 bini aşkın kişi katıldı.

26 - 27 Ağustos 1910 tarihinde Danimarka'nın Kopenhag kentinde 2. Enternasyonale bağlı kadınlar toplantısında Almanya Sosyal Demokrat Partisi önderlerinden Clara Zetkin, 8 Mart 1857 tarihindeki tekstil fabrikası yangınında ölen kadın işçiler anısına 8 Mart'ın "Dünya Emekçi Kadınlar Günü" olarak anılması önerisini getirdi ve öneri oybirliğiyle kabul edildi.

O dönemin en kritik konusu olarak ele alınan kadınlara oy hakkı öne çıkartıldı ve "kadınlar için oy hakkı sosyalizm mücadelemizde güçlerimizi birleştirecek" denildi. İlk 8 Mart kutlamaları başta Almanya ve Avusturya olmak üzere birkaç Avrupa ülkesinde "Alman Kadınları için Oy Hakkı" başlığı ile 19 Mart 1911'de gerçekleştirildi.

Türkiye'deki ise ilk kez 1921 yılında "Emekçi Kadınlar Günü" olarak kutlan-

maya başlandı.

Birinci ve İkinci Dünya Savaşı yılları arasında bazı ülkelerde anılması yasaklanan Dünya Emekçi Kadınlar Günü, 1960'lı yılların sonunda daha güçlü bir şekilde gündeme geldi. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 16 Aralık 1977 tarihinde 8 Mart'ın "Dünya Kadınlar Günü" olarak anılmasını kabul etti.

Böylece Dünya Emekçi Kadınlar Günü, Dünya Kadınlar Günü'ne dönüştürüldü. Birleşmiş Milletler kararı, bir yandan kadın sorununu yaygın bir şekilde gündemleştirirken diğer yandan sınıf vurgusunun silikleştirilmesine yol açtı.

Dünya Kadınlar Günü ve Dünya Emekçi Kadınlar günü arasında sınıfsal bir fark vardır. Yaşadığımız kriz ortamında kadının kurtuluşu için güçlü olduğu alanın sınıf mücadelesi olduğuna vurgu yapılmasına her zamankinden çok ihtiyaç var.

Ne var ki 8 Mart eylemleri konusunda yapılan tartışmaların "erkeklerin katılımı"na indirgenmesi işçi ve yoksul kadınların sorunlarının gündemleştirilmesine hiç de hizmet etmiyor. Bu konuda kadın örgütlenmeleri, sendikalar ve 8 Mart'ın Dünya Emekçi Kadınlar Günü olarak kutlanmasını isteyen çevreler arasında diyalog bitiyor, ipler kopuyor.

Dünya Kadınlar Günü de olsa Dünya Emekçi Kadınlar Günü de burada özne "kadın"dır. 8 Mart eylemlerini nasıl gerçekleştirecekleri konusunda kadınların taleplerine öncelik verilmeli.

Türkiye'de 8 Mart eylemlerinin barış mücadelesi içindeki Kürt kadınlarını da kapsar hale gelmesi, yani Türk ve Kürt kadınlarının buluşmasını sağlaması önemli bir kazanımdır. 8 Mart eylemlerine katılanlar Türk, Kürt, Alevi, heteroseksüel-eşcinsel işçi ve yoksul kadınlardır. Türkiye'deki kadın hareketi dinamiği zaten bu kesimlerden oluşuyor. Başka bir deyişle 8 Mart eylemleri Türk sermaye sınıfı kadınlarının gövde gösterisi değil. Solun bir kesiminin "erkek katılımı" üzerinden alternatif eylemler düzenlemesi, hatta bu yıl olduğu gibi alanları önce kapmaya çalışması kaçınılmaz olarak "erkek egemenliği"ni güçlendirme çabası olarak algılanıyor.

Halbuki rekabet, sömürü ve eşitsizliklere dayanan kapitalist sistemde kadınlar gibi en çok ezilen kesimler için pozitif ayrımcı politikaları geliştirmesi ve bunlar için mücadeleyi en kararlı bir şekilde vermesi beklenen kesim yine soldur. İndirgemeci ve ezme-ezilme ilişkilerine kör olmayan bir solun güçlenmesi sömürü ve sınıf sorunu konusundaki körlüğe en iyi tedavi olacaktır.

Hepimiz özgür oluncaya dek, kadınlar yürüyor ...

2000 yılından bu yana, dünyanın her tarafında, adaletsizliğe, yoksulluğa, kapitalizme, erkek egemenliğine, cinsiyetçiliğe, homofobiye, ırkçılığa ve savaşa karşı mücadele eden Dünya Kadın Yürüyüşü, 2010'da "Hepimiz özgür oluncaya dek, kadınlar yürüyor" sloganıyla 8 Mart-17 Ekim 2010 tarihleri arasında eylemlilikler gerçekleştirecek.

Dünya Kadın Yürüyüşü'nün Avrupa ayağı 30 Haziran'da İstanbul'da buluşacak. Buluşmanın 1-4 Temmuz'da İstanbul'da yapılacak Avrupa Sosyal Forumu'na denk getirilmesi de Avrupa çapında sosyal hareketlerin buluşmasını güçlendiriyor. Küresel buluşma ise 17 Ekim'de de çatışma çözümleme süreçlerinde kadınların öncülüğünü güçlendirmek için Kongo Sud Kivu'da yapılacak.

2010 eylemi dört gündem etrafında toplanıyor:

1. Kamusal yarar: Doğanın ve kamu hizmetlerinin özelleş-

tirilmesine karşı, gıda egemenliği ilkesini ile sağlık, eğitim, içilebilir su ve sanitasyon hakkı.

2. Barış ve sivilleşme: Kadınların hayatını ve bedenlerini kontrol etme; etnik ve dinsel çatışmalar, doğal kaynakların sömürüsü ve silah endüstrisinin kârlarını da içerecek şekilde savaşlar ve nedenleri.

3. Kadın emeği: Dünyanın her yerinde kadın ve erkek bütün işçilerin, herhangi bir ayrımcılığa uğramaksızın, insanca asgari ücrete, yasal haklarına, sosyal güvenceye ve eşit ücrete kavuşması.

4. Kadına yönelik şiddet: Kadına yönelik şiddetin nasıl meydana geldiğini, nedenlerini ve nasıl tezahür ettiğini göstermek ve kadınların cinsiyetçi şiddete karşı her tür direnişini özellikle kamusal alanda görünür kılmak.

<http://www.dunyakadinyuruyusu.org/v1/>

<http://www.marchmondiale.org/structure/cn-groupes/en>

Kadın istihdamı artıyor mu?

Türkan Uzun

Bu yıl 8 Mart'a ekonomik kriz ve kriz sırasında kadın istihdamının arttığı haberlerinin yayıldığı bir ortamda giriyoruz. Kadının istihdama katılımı önemli, çünkü kadının evin "özel" diye nitelendirilen alanından çıkıp çalışma hayatına yani kolektif alana katılması kurtuluş mücadelesi açısından kritik bir adım oluşturuyor.

Kadın istihdamındaki yüzde 1.6 gibi ufak artışın yarısından fazlası tarım sektöründe, geri kalan yarısı da çoğu gündelikçi temizlik işleri gibi hizmetler sektöründe ortaya çıktı.

Bu artış da kadının çalışma yaşamına katılımındaki var olan büyük ve son 20 yılda daha da büyüyen bir sorunun üzerini kapatmamalı.

Uluslararası Çalışma Örgütü'ne (ILO) göre Aralık 2008'de Türkiye'de kadınların işgücüne katılım oranı yüzde 23.1 ile son derece düşüktür. Norveç gibi ülkelerde bu rakam yüzde 70'leri aşarken Yunanistan'da yüzde 45, Meksika'da yüzde 41'dir. İran'da bile bu oran yüzde 38'i geçmiştir.

Kriz öncesi Türkiye, kadın-erkek eşitliği konusunda 128 ülke arasında 121. idi. Bunun anlamı kadınların eğitime, işgücüne ve siyasete katılımının son derece düşük, kadın-erkek eşitsizliğinin son derece yüksek olmasıdır.

Küresel kriz eğitim, siyaset ve ekonominin yerleşik cinsiyetçi yapısı ile birleşince kadınlar arasında yoksulluğun ürkütücü boyutlarda artmasına neden oluyor.

Resmi rakamlara göre son bir yılda 860 bin işçi işten atıldı. Sendikaların araştırmalarına göre ise gerçek rakam 1.8 milyon. Resmi rakamlara göre toplam 3.5 milyon olan işsiz sayısı aslında 6.3 milyon. Yani hükümetin açıkladığı yüzde 14'lük işsizlik oranı aslında gerçeği hiçbir şekilde yansıtmıyor. Mustafa Sönmez'in rakamlarına göre gerçek rakam yüzde 22'nin üzerine çıktı. Kadınlar arasında işsizlik ise 9 puan daha yüksek.

2000-2001 krizinde de 1 milyondan fazla kadın işten atılmıştı. Yani çalışan kadınların 1/3'ü işsiz kaldı. Ekonominin tekrar büyüdüğü dönemde ise bu kadınların çoğu tekrar çalışma hayatına dönmedi.

Son 20 yılın geneline baktığımızda daha da vahim bir tablo ile karşılaşıyoruz. 20 yıl önce kadınların işgücüne katılımı

yüzde 34 civarındaydı. Kadın istihdamında görülen azalmanın en büyük nedeni doludizgin uygulanan neo-liberal politikalarıdır. Neo-liberal (sözde) büyüme modelleri genel istihdamı arttırmadığı gibi kadınlar aleyhine daha kötü sonuçlar yarattı. Hızlı göç nedeniyle artık nüfusun neredeyse yüzde 70'i kentlerde yaşıyor ama iş yok. Bir araştırmaya göre ülke istihdamının yüzde 20'sinden fazlasını sağlayan İstanbul'da kadınların işgücüne katılım oranı sadece yüzde 9.

Yine aynı neo-liberal politikalar hiçbir sosyal güvencesi olmayan kayıt dışı sektör ve istihdam sorununu ayyuka çıkarttı. Toplam kadın istihdamının neredeyse yüzde 66'sı kayıt dışı sektörlerde. Erkeklerde bu oran yüzde 38'dir.

İşe girebilen kadınların büyük bir bölümü düşük ücretli işlerde istihdam ediliyor. Türkiye'deki kentlerde kadın-erkek ücret ortalamaları arasında yüzde 22 düzeyinde fark bulunmaktadır.

Dahası kriz dönemlerinde, devlet bütçesinden kamusal hizmetlere ayrılan para daha da kısıldığı için bakım hizmetleri kadınların üzerine yıkılıyor. Diğer yandan aile gelirlerinin düşmesi de daha önce piyasadan satın alınabilen hizmetlerin evde kadınlar tarafından üstlenilmesine yol açıyor.

Kadınlar sosyal güvenlikten dışlanan grupların başında geliyor. Ev kadınları ve sigortasız çalıştırılan kadınlar sosyal güvenlik açısından eşlerine, babalarına bağımlı kalmaktadır. Bugünkü sistemde isteğe bağlı sigortalılık koşullarının prim ücretinin yüksek olmasından dolayı kadınlar, bu hizmetlerden neredeyse yararlanamayacak durumda bulunuyor.

Böylesi bir ortamda kadın istihdamın-

da yaşanan bu ufak artış çok büyük ve kızgın bir taşa düşen ufak bir su damlasıdır ve uzun yıllardır yaşanan gerilemeyi gidermediği gibi kadınları yine güvencesiz işlere hapseden ifadesidir.

Kadınların kolektif alanlardaki varlığının artması için pozitif ayrımcı politikalara ihtiyaç var. Eşitlik için toplumsal cinsiyete dayalı bütçeler yapılmalı, istihdam stratejileri oluşturulmalı, işe alınma, meslek içi eğitim ve işte yükselmeye ayrımcılığa son verilmeli, cinsel taciz önlenmeli, çalışma koşulları iyileştirilmelidir.

Bu 8 Mart'ta kadının kurtuluşu mücadelesinin şiddet, savaş ve kriz tartışmaları içinde kadın istihdamı ve hangi koşullarda istihdam edildiği gündemleştirilmelidir.

Verili sorunların çözümüne yönelik mücadelede sendikalar ve sola önemli görevler düşmektedir. Kadınlar arasında sendikalaşma oranının artırılması, kadının siyasete katılımının önünün açılması yine pozitif ayrımcı politikaları gerekli kılıyor. Kota tartışması da burada gündeme geliyor. Kadınların sendikalarda ve özellikle sol partilere ve yönetimlerine katılımının düşük olması bir kısır döngü oluşturuyor. Kadın kotalarının oluşturulması bu alanda var olan kısır döngülerin kırılmaya başlamasında katkı sunacaktır. Uygulandığı yerlerde kadın temsiliyetini artırma konusunda olumlu sonuçlar veren kadın kotasını çözümün kendisi değil ama çözüm mücadelesinin bir adımı olarak görmeliyiz. Kotanın yüzde kaç olması gerektiği tartışmalarında da hayatın yarısını oluşturan kadınların yüzde 50 düzeyinde de temsiliyet hakkını sağlamalıyız.

Soldaki boşluğu doldurmak için

Yeni sol partide güçlerimizi birleştirelim

Cem Uzun

Tony Cliff kapitalist sistemin neden çürüdüğünü ve çalışmadığını açıklamanın kolay, ancak sistemin nasıl ayakta kaldığını anlamının zor olduğunu söylediler. Cliff, sistemi yıkmak için esas önemli olanın sistemin çürümüşlüğüne ifade etmek değil, sistemi ayakta tutan mekanizmaların üstesinden gelmek olduğuna işaret eder. Bu mekanizmalar çoğunlukla güç kullanımına dayanmaz; sisteme karşı muhalefeti bölmeye yarar. Tam da bu nedenle milliyetçilik, ırkçılık, dini ayrımcılık sistemi ayakta tutan önemli ideolojik unsurlardır.

Nasıl bölünüyoruz?

Türkiye kapitalist sistemin çürümüşlüğüne en bariz örneklerden birisidir. Taş

atan çocuklar yıllarca hapiste sürünürken pek çok katil ellerini kollarını sallayarak aramızda dolaşüyor. Zengin ve yoksul arasındaki gelir uçurumu giderek derinleşiyor, işsizlik artıyor, açlık kol geziyor. Hemen herkesin sonlanmasını istediğini söylediği iç savaş bir türlü bitmiyor. Demokrasi, asıl işlevini seçilmiş hükümetlere karşı darbe yapmak olduğunu düşünen generallerin sürekli tehdidi altında. Egemenlerin bizi bölmek için kullandığı yöntemler repertuarı geniş.

İç içe geçmiş mücadeleler

İç içe geçmiş mücadelelerle karşı karşıyayız: birincisi yoksullaşmaya, özelleştirmelere ve neo-liberal politikalara karşı, ikinci olarak Kürt sorununa barışçıl çözümden yana ve üçüncü olarak darbe tehditlerine karşı demokrasi mücadelesi.

Madenciler

Ne var ki bu mücadeleler birleşmezse etkin olamaz. Yakın geçmişte değişime karşı çıkanların “laiklik” veya “milliyetçilik” kartını nasıl kullandıklarını gördük. 1991’de Zonguldak maden işçileri ve aileleri Ankara’ya yürüdüklerinde karşılarına çıkan tankları göğüslemeye hazırılar. Ancak Körfez Savaşı başladığında hükümet “ulusal birlik” kartını oynayarak sendika liderliklerini eyleme son vermeye “ikna etti”. Mücadeleye devam etmek isteyen madenciler ise geri kalanları kendi yanlarına çekebilecek sağlam bir politik örgütlenmeye/fikirsel birliğe sahip değildi. Madencilerin militanlığına rağmen mücadele kaybedildi.

Bir Dakika Karanlık

1996 sonunda “Sürekli Aydınlik İçin Bir Dakika Karanlık” kampanyası Susurluk’ta ortaya çıkan karanlık ilişkilere ve derin devlete karşı 23 milyon kişinin katıldığı kitlesel bir demokrasi mücadelesiydi. 90’ların başında KESK gibi sendikal hareketi inşa eden sol, mücadeleye liderlik ediyordu. 28 Şubat 1997’de generaller Refah-Yol hükümetine karşı muhtıra verdi. Ordu yandaşı medyanın da yardımıyla derin devlete karşı başlayan kampanya “İslami gericiliğe” karşı döndürüldü. Erbakan Susurluk’u “fasa fiso” olarak nitelendirmiş olabilir; ama partisi derin devletin parçası değildi. Demokrasiye karşı darbe-seçilmiş bir hükümet ikilemi ile karşılaşan Bir Dakika Karanlık’ın sol liderliği “Ne Refah-Yol; Ne Hazır Ol;” sloganını benimsedi. Bu slogan darbeye karşı ciddi bir duruşu değil, ona karşı mücadeleden geri durmayı ifade ediyordu. Böylece sol, generallere ve onların medya içindeki kuklalarının kampanyayı önce rayından çıkarmalarına sonra da yok etmelerine izin vermiş oldu. Türkiye’nin gördüğü en kitlesel demokrasi mücadelesi muhtıradan hemen birkaç gün sonra örgütleyicileri tarafından sonlandırıldı. Bu, bir dönüm noktasıydı: 90’ların başında özellikle KESK gibi sendikal mücadelenin ve demokrasi hareketinin liderliğini yapmış olan sol, darbeye etkin bir şekilde karşı durmadığı için hızla gerilemeye ve kan kaybetmeye başladı. Sonuçta bugünlere geldik.

Taraf ve TEKEL

Taraf gazetesi derin devlete ve darbecilere karşı ve Kürt sorununun barışçıl çözümünü için etkin ve cesur bir kam-

İhtiyacımız ortak taleplerde birlik

Son dönemde hemen herkesin üstünde uzlaşmaya vardığı konu muhalefetin birliğe ihtiyacı olduğu. Özellikle 2007 seçim kampanyalarıyla birlikte çeşitli kulvarlarda solda birlik çalışmalarının yapıldığını görüyoruz.

Nerede ve nasıl bir birlik

Türkiye’de sol muhalefet 28 Şubat 1997’den bu yana düşme eğiliminde. Solu ve sınıf mücadelesini tekrar genişletmek için temel talepler etrafında inşa edilmiş, kapsayıcı bir birliğe ihtiyacımız var.

Elbette önümüzde cevaplamamız gereken pek çok soru ve bu sorulara verilmiş farklı cevaplar söz konusu. Dolayısıyla demokrasi ve sosyal adalet mücadelesini yükseltme amacı taşıyan farklı cevapları kapsamlı bu birlik. CHP’nin solunda yer alan her kesimi kapsama perspektifine sahip olmalıyız: sosyal-demokrat, sosyalist, sendikacı, ekolojist, kadın ve eşcinsel hareketi, vd.

Elbette bu kadar çeşitli akımlara mensup insanların her konuda anlaşmasını beklenemez. Fikir ayrılıkları kaçınılmazdır. Fakat bizim baktığımız ve durduğumuz yer bu akımlara mensup insanların en temel taleplerde bir araya gelmesi ve bunlar için birleşik mücadeleleri inşa etmeleri, var olan mücadeleleri büyütmeledir.

Son dönemki sol birlik çalışmalarının ilkini 2007 seçimleri için başlatılan Sol-

da Ortak Aday Kampanyası oluşturuyor. Kampanya şu temelde inşa edilmeye başlanmıştı:

10 Temel Talep

- IMF ve patronlara karşı emekçinin yanında yer almak
- Savaşa ve her türlü sınır ötesi askeri operasyona karşı çıkmak
- Kürt sorununun askeri değil barışçıl siyasi çözümünü savunmak
- Halkların eşitlik, özgürlük ve kardeşliği için çalışmak
- Atanmışlara karşı demokratik olarak seçilmişleri korumak
- Yasaklara karşı özgürlükleri savunmak
- Bütün dinsel, mezhepsel, cinsel, etnik ayrımcılıklara karşı ezilen, basılan grupların sesi olmak
- İrkçılığa ve ayrımcılığa taviz vermemek
- Kadının hak ve özgürlüklerinin yanında yer almak
- Çevresel yıkıma karşı durmak

Kampanyanın hedefi bu taleplere sahip çıkacak ve bunları meclis kürsüsünden ifade edecek ortak adayları seçimlerde desteklemekti. Ufuk Uras’ın meclise girmesinde bu kampanyanın önemli bir etkisi olmuştu.

Bugün de bu temel talepler etrafında bir partiye ihtiyacımız var; mücadeleyi sadece meclis kürsüsünden değil her yerde inşa etmek için..

panyacılık sergiliyor. Taraf'ın yaptığı yayınlar Dağlıca baskınında haksız yere suçlanan Kürt kökenli askerlerin hapisten kurtulmasının ve subayların yargılanmasının önünü açtı. Ne var ki aynı gazete TEKEL mevzusunda çuvalladı. Taraf, 4C statüsündeki işçiler sendika üyesi olamayacağı, dolayısıyla sendikaların üye kaybindan korktukları için TEKEL işçilerini destekledikleri iddiasını da ortaya atarak hükümetin TEKEL mücadelesini karalama kampanyasının parçası oluyor.

Türkiye'de Kürtlerin bir azınlık olduğu ve ordunun siyasete sürekli müdahalelerinin son bulmadığı bir ortamda Taraf gazetesi demokrasi mücadelesinin nasıl kazanılabileceği konusunda yol gösteremiyor. Demokrasi için 70'lerde DGM'lerin kapatılması (o dönemde neredeyse grevdeki bütün işyerlerinin önünde ve işçi eylemlerinde "DGM'yi kapattık; sıra MESS'te" pankartlarını görmek mümkündür), 80'lerin sonunda baskıcı havanın dağıtılması (1989 Bahar Eylemleri sayesinde) gibi en önemli kazanımlar işçi sınıfı mücadeleleri ile elde edildi. Taraf'ın temsil ettiği kesimler demokrasi mücadelesini gerçekten kazanmak isteyenlere mücadele eden işçilere arkasını dönmektense onların mücadelesine destek olmalı. Derin devletle hesaplaşmak için güçlü bir toplumsal desteğe ihtiyaç var. Taraf'ın zaman zaman flört ettiği AB bürokratlarıyla ABD diplomatları, demokrasi konusunda güvenilmez olduklarını sayısız kez ispatladılar. Hangisi 12 Eylül darbesine karşı çıktı? Hiçbiri. Hatta darbenin hazırlanmasına ve yerleşmesine tam destek oldular.

Mücadelelerin birbirinden koptuğu zaman yenildiklerine pek çok kez şahit olduk. Kazanmak istiyorsak emek güçleri Kürtleri ve türbanlı öğrencileri savunmak zorundadır. Kılık-kıyafet özgürlüğü ile Kürt sorununa barışçıl çözüm isteyenler de işçi mücadelelerini desteklemek zorundadır.

Soldaki boşluk

Şu anda demokrasi, barış ve sosyal adalet için mücadele etmek ve bu mücadeleleri birbirini güçlendirecek şekilde birleştirmek isteyenlerin politik bir evi yok. "soldaki boşluk"tan kastedtiğimiz budur. Özellikle Avrupa'da geleneksel sosyal demokrat partilerin neo-liberalizmi kucaklayarak sağa kayışları Türkiye'de de CHP örneğinde yaşanıyor. Fakat Türkiye'deki "soldaki boşluğun" neo-liberalizme kaymaktan başka boyutları da var: Kürt sorunu ve darbeci generaller-demokrasi çatışması. 60'ların ortasından 90'ların ortasına kadar CHP-SHP klasik sosyal demokrat parti konumundaydı. Ancak CHP şu anda bazı demagojik müdahaleler dışında

Kemalist elitin 30'lardaki kurucu partisi olma rolüne geri döndü. Bu mesele sadece ekonomiyle ilgili değildir. Leyla Zana 1991'de SHP listesinden meclise girdi. O dönemde SHP, CHP yasaklı olduğu için yedek parti konumundaydı. Zanalar meclisten apar topar götürüldüklerinde SHP sıralarından bir vekil bile bu duruma karşı çıkmadı. Günümüzde ise CHP'nin Kürt sorununa bakışı ortada. Dolayısıyla "boşluk" ekonomik olduğu kadar Kürt ve demokrasi sorunu gibi politik alandadır.

"Boşluk"un doğal sonucu atalettir. Toplumsal muhalefet aynı anda oynanan 3 tenis maçının pasif seyircisi durumunda. "AKP, Kürt sorununu çözer mi" veya "AKP generalleri dizginleyebilecek mi" gibi nihai olarak spekülasyona dönüşen sorular havada uçuşuyor. Derin devletin laikçileri ile AKP arasında topun gidip gelmesini sadece izlemek, bize boyun ağrısından başka bir şey kazandırmaz. Neo-liberal maçı izlediğimizde de kararlı demokratlar olarak "diğer" tarafın kazanmasını ister gibiyiz. TEKEL işçileriyle birlikte gaz yiyenler AKP vekilleri değil CHP vekilleriydi.

Çatlaklar

Ancak işler değişiyor. Bütün bu mücadeleleri ayrı ve dolayısıyla başarısız kılan statükocu ideolojide çatlaklar oluşmaya başladı. Onur Öymen'in Kürtlere karşı savaşta Mustafa Kemal dönemini referans yapmak için sarf ettiği "Dersim'de de analar ağlamadı mı?" gafının tek başarısı 1930'lardaki Kemalizmin dayandığı tek partili/baskıcı rejimin eleştirisini meşrulaştırması oldu. Ordunun toplumsal desteği hiçbir zaman bu kadar zayıflamamıştı. Artık egemen sınıfın verili düzeyine karşı olanların saflarında yaratmak istediği bölünmüşlüğü aşmak ve toplu-

mumuzda üç önemli mücadele arasında köprü kurarak bunları buluşturacak bir sol alternatif inşa etmek mümkün.

Bir kitle partisi?

Yeni bir sol parti girişimi soldaki siyasi boşluğu dolduracak bir parti inşa etmeye olanak tanıyor. Siyasi durumda bir değişim yaşandı ve bugünkü aktörleri geçmişte birbirinden uzak tutan nedenler artık geçerli değil.

Ancak böylesi parti gerçekten kitleleşebilir mi? Yeni kitle partileri genellikle sadece sosyal mücadelelerin yüksek olduğu dönemlerde inşa edilebilir. Almanya'daki Die Linke (Sol Parti) gibi hayli küçük bir kitle partisi bile yıllar süren sosyal mücadeleler üzerine yükseldi. Ancak o zaman neo-liberalizm konusunda sendika bürokrasisi ve sosyal demokrat liderlik arasında bir bölünme yaşanabildi. Die Linke'nin son genel seçimlerde yüzde 12 gibi başarılı bir oy almasının nedeni budur. Ne var ki 1995'ten bu yana yüksek düzeyde mücadelelere tanık olan Fransa'da geleneksel solun yapısından kaynaklanan nedenlerden dolayı NPA (Yeni Anti-kapitalist Parti), Die Linke'ye göre çok daha mütevazı bir başlangıç yapmak durumunda kaldı. Hepimizin görevi, partimizin daha büyük olacağı farazi senaryolar etrafında dönmek değil somut koşullarla yüzleşmektir. İngiltere'de Respect (Hoşgörü) örneğinin sunduğu olumsuz ders budur. Kitle partisi olmayı hedefleyen Respect, savaş karşıtı hareketin üzerine yükseldi. Ancak parti kurulduğu zaman hareket pik noktasından inişe geçmişti. Respect'e bir işçi sınıfı tabanı kazandırmak için verilen yoğun çabalar, partide bölünmeyi tetikleyen etkenlerden birisi oldu

Türkiye’de şu anda ne büyük bir kitle hareketi ne de yüksek düzeyde bir sınıf mücadelesi var (Kürt halk hareketini örgütlü siyasi öznesinin varlığı nedeniyle bu denklemin dışında tutmak gerekiyor. Çok önemli bir örnek ve odak oluşturmakla birlikte TEKEl direnişinin sınıf mücadelesine yeni bir ivme mi katacağı yoksa bir istisna mı oluşturacağı ise şu anda belli değil) Genel olarak hareketsiz bir siyasi ortam çok sayıda insanın aktif politika dışına çıkmasına neden olur. Ancak bu durumda bile sol için bir strateji geliştirmememiz gerekiyor ve koşullar büyük kitle hareketleri ile yüksek sınıf mücadelesinin olmamasına rağmen yeni bir siyasi oluşum için elverişlidir.

Sınıf mücadelesinin görece düşüklüğü tamamen objektif bir koşul değildir. Sınıf mücadelesinin düzeyi de tekil mücadelelerin seyri de siyasetten etkilenir. 28 Şubat 1997 ve sendika liderleri ile hükümet (ve arkasındaki ordu) arasında yeni işbirliği sadece KESK için değil aynı zamanda işçi hareketinin geri kalanı için ciddi bir gerilemeyi tetikledi. Bu olumsuz örnek. Ancak bunun tersi de söz konusu olabilir.

Kapsayıcılık

Siyasetin mücadeleyi olumlu bir şekilde etkilemesi için partinin kapsayıcı olması gerekiyor. Eğer egemen ideolojisindeki çatlakları derinleştirecek ve şu an için sınırlı kalan mücadelelerinin genelleşmesinin-yaygınlaşmasının önünü

açacaksa parti farklı görüşleri dışlayıcı değil kapsayıcı olmalıdır. Parti tam da bu nedenle ayrıştıran değil buluşturan-birleştiren bir politik çerçeveye sahip olmalıdır.

Yeni Sol toplantıları kapsayıcı bir partiye yönelik bir destek ve heyecanın varlığına işaret ediyor. Bu destek halihazırda kendilerini solda gören ve belki de geçmişte örgütlü siyaset yapmış bireylerden geliyor.

Hedefimiz ezilenlerin yanında, Hrant Dink cinayetinin aydınlatılmasına, Kürt sorunu çözülmesine; Ergenekon, derin devlet ve çetelerinin tasfiye edilmesine ve TEKEl işçilerinin kazanmasına ve bu mücadelelerin birleştirilmesine taraf olan bir partidir. Bütün bu sorunlar her mücadelede ve dönemde önümüze geliyor. Hükümet, kah TEKEl işçileri arasına “PKK”nin sızdığı”nı iddia ediyor kah TEKEl işçilerinin mücadelesinin darbecilerin işine yaradığını ima ediyor. Halbuki Diyarbakır’dan gelen TEKEl işçilerinin kurduğu bir “Amed çadırı” söz konusudur. Ayrıca türbanlı TEKEl işçileri ve TEKEl işçilerinin türbanlı eşleri vardır.

Marksist gelenek

Komünist Manifesto’da “komünistler, tüm proletaryanın (işçi sınıfının) çıkarlarının dışında ayrı çıkarlara sahip değildir” der. Gerçek Marksist gelenek, birlik ihtiyacını sürekli vurgulamıştır.

Lenin, genellikle birlik karşıtı Marksist olarak tanıtılır. Halbuki gerçeklik çok daha farklıdır. Evet Lenin Menşevikler Bolşevikler arasında 1903 bölünmesinin mimarıdır. Ancak Lenin’in hedefi işçi sınıfının birliğidir. Rus Devrimi süreci de buna tanıklık eder. 1903’te “birlikçi” görünen Menşevikler burjuvazi ile birliğe yönelmiş, Çarlığın karşı devrimci darbe girişimi karşısında felç olmuşken Lenin ve Bolşevikler darbeye karşı Menşevikler dahil işçi sınıfının (ve köylülüğün) birliğini sağlamıştır. (Aynı şekilde 1917 Ağustosunda işçi mücadelesini ezmek üzere harekete geçen Genelkurmay başkanı Kornilov’a karşı Lenin ve Bolşevikler, hangi görüşten olursa olsun bütün işçilere darbeye karşı ortak mücadele çağrısı yapmış ve sınıfı birleştirmeyi başarmışlardır)

1905’teki devrimci isyan dalgası geri çekildiğinde Lenin Avrupalı komünistlere birlik çağrısında bulundu ve İngiltere’de komünistlerin İşçi Partisi’ne katılması için çaba gösterdi. Lenin için asıl mesele mücadelenin düzeyi ve işçi sınıfı hareketinin nesnel ihtiyaçlarıydı. Bizler de gözümüzü buraya dikmeliyiz.

İşçi sınıfı hareketinin nesnel ihtiyacı demokrasi için generallere ve derin devlete karşı, Kürt sorununun barışçıl siyasi çözümü ve işçilere adalettir. Bu nesnel ihtiyacın Marksistler için anlamı bütün bu mücadeleleri birleştiren bir parti inşa etmektir.

Geliyorum diyen facialar

İşgüvenliği yok, açlık ve ölüm çok

Nesrin Yumak

Bursa'nın Alpagut köyü yakın-
larındaki Bükköy Madencilik
İşletmeleri'nde madende kullanılan di-
namitin patlamasının ardından göçük
altında kalan 19 maden işçisi hayatını
kaybetti. İşletme sahipleri de Çalışma
ve Sosyal Güvenlik Bakanı Ömer Din-
çer de kazada ihmal olmadığında ve
işletmenin düzenli kontrol edildiğinde
hemfikirler.

Oysa gerçek çok farklı. Maden ve iş güvenliği uzmanları işletmede iş güvenliği ve çalışma biçimlerine dair birçok eksiklik ortaya koyuyor. Bunların kaynağıysa iş güvenliği yönetmeliğinin işletmeciler tarafından "fazla masraflı" bulunarak "gereksiz" kısımlarının kırılması. Denetimler, bakanın da dediği gibi yapılıyor; ancak çıkartılan eksikliklere göz yumuluyor.

Sendikaların yoğun karşı çıkışına rağmen güvenlik yönetmeliğinin iş güvenliğinden sorumlu mühendisin işletme tarafından çalıştırılabilmesine izin verecek şekilde düzenlenmesi; denetimlerde çıkan eksikliklerin hasıraltı edilmesiyle sonuçlanıyor. Bunun yanı sıra madende çalışan işçilerin çalışma öncesi ve sırasında iş güvenliği ve çalışma yöntemlerine dair bir eğitime tabii tutulmaması da kazanın altında yatan nedenlerden.

Kazanın ardından cankurtaran ekiple-
rinin geç kalması da hayatını kaybeden
işçi sayısını artıran bir neden. Maden
ve Taş Ocakları İşletmelerinde ve Tünel
Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı ve İş

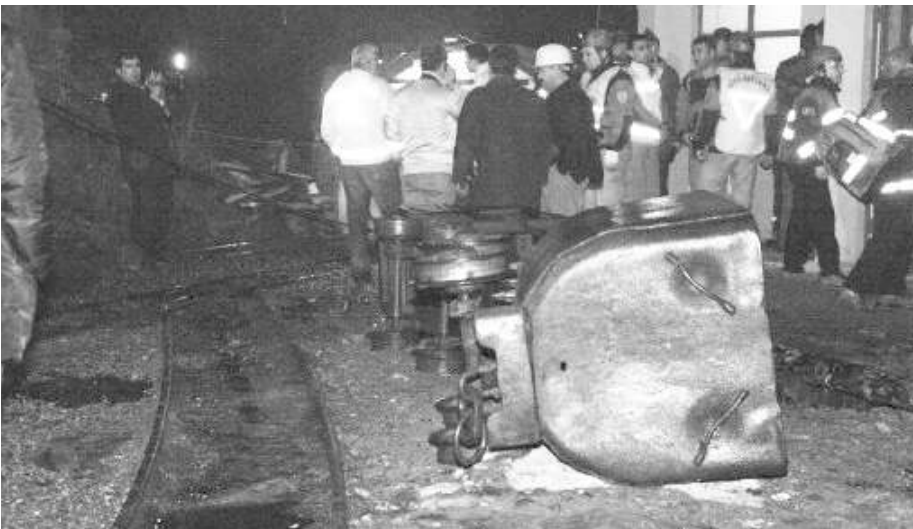

Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük'ün 5. kısmına göre madenlerde kurtarma ve güvenlik teşkilatının bulunması bir zorunluluk. Ancak bu da işletmelerin masraflı bulduğu bir diğer uygulama. Dinçer kazanın gerçekleştiği Bükköy Madencilik İşletmeleri'nde daha önce böyle bir kaza yaşanmadığını söyleyerek işletmecileri korusa da, bu işletmede daha önce de bir kaza yaşandığı ve bu kazada da 4 işçinin hayatını kaybettiği biliniyor.

Genel tabloya baktığımızda durum daha da vahimleşiyor 1941 yılından bu yana maden kazalarında toplam 3 bin 712

kişi hayatını kaybederken, 373 bin 484 kişi de yaralandı. Bunların önemli kısmı 1983 yılından sonra yaşanan kazalarda gerçekleşti.

Yaşanan kazalar ve ölümler yalnızca yerin yüzlerce metre altında değil. Tuzla tersanelerindeki tablo ve "ihmallere" de madenler de gördüğümüze benzer. 2000-2008 yılları arasında Tuzla'da 941 kaza yaşandı. Bu kazalarda 53 kişi yaşamını yitirdi. Sadece 2007 yılında yaşanan kaza sayısıysa 227. Açıklamalar yine işçilerin dikkatsizliği ve ihmaline yüklenirken işçilerse çalışırken baret verilmediğinden ve yırtık eldivenlerle çalıştıklarından, şirket sahiplerinin ölümleri gizlemeye uğraştıklarından ve ölenlerin ailelerini 30-40 TL gibi paralarla susturmaya çalıştıklarından bahsediyorlar. Sendika yöneticileri de işçiler gibi iş güvenliğinin olmadığını belirtiyorlar. Bunun sebebi-niyse denetimsizlik, sigortasız çalışma, düşük ücret ve kötü malzeme kullanımı anlamına gelen taşeronlaşmaya ve tersanelerin ağır ve tehlikeli iş yönetmeliğine tabii tutulmamasına bağlıyorlar. Tıpkı madenlerde olduğu gibi sağlık görevlisi çalıştırmak da yine "gereksiz masraf" olduğundan ihmal ediliyor. Her ne kadar işletme sahipleri ve çalışma bakanları her kazanın münferit bir olay olduğunu söyleseler de genel tablo iş güvenliği yönetmelikleri değiştirilmedikçe ve taşeronlaşmalar kaldırılmadıkça ölümlerin devam edeceğini gösteriyor.

Bursa'daki facianın hemen peşinden Balıkesir'de de "maden kazası!" meydana geldi; 13 işçi hayatını kaybetti, 18 işçi yaralandı. 1 Haziran 2006'da da aynı madende yerin 700 metre derinliğinde aynı saatlerde meydana gelen grizu patlamasında yine 17 işçi hayatını kaybetmişti. Aynı bölgede bu sene içinde 2 ayrı patlama daha olmuştu.

Kapitalizmin yeni borç krizi

Alex Callinicos

1970'ler ve 80'lerin Üçüncü Dünya borç krizini hatırlıyor musunuz? 2000'ler ve 2010'ların Birinci Dünya borç kriziyle karşılaştırıldığında göreceli küçük bir sorun gibi kalabilir.

ABD ve İngiltere başta olmak üzere 1990'ların sonunda ve 2000'lerdeki ekonomik büyüme devasa özel borçlara dayanıyordu. Mal ve hizmetlere talep arttıran şirket ve bireylerin borçları ABD ekonomisinin birkaç katı büyüklüğüne ulaştı.

Şimdi bu süreç tersine döndü. Bireyler ve şirketler krizle baş etmek için borçlarını azaltmaya çalışıyor. Daha az harcadıkları için talebi azaltıyor.

Bu gelişme de 1930'ların Büyük Buhranı sırasında yaşananlara benziyor.

Devletlerin ekonomiye müdahale ederek banka ve şirketleri kurtarması krizin şimdilik 1930'ların boyutuna ulaşmasını engelledi.

Ama kurtarma harcamaları da daha fazla borçlanma ile karşılandı. Bu da hükümetlerin bütçe açıklarını daha da arttırdı. Dolayısıyla dünya ekonomisini hala borçlar ayakta tutuyor. Tek fark bunların özel değil kamu borçları olmasıdır. Carmen Reinhart ve Kenneth Rogoff mali kriz konusunda yaptıkları araştırmada "kamu borçlarının birikmesi

bankacılık krizi sonrası dönemi tanımlayan bir özellik oldu" diyorlar. Bunun başlıca nedeni de devlet gelirlerinin kriz nedeniyle azalmasıdır.

Araştırma, kriz sırasında devletlerin borçlarını ödememesinin ne kadar yaygın olduğunu da ayrıntılı bir şekilde ortaya koyuyor. 1980'den önceki borç krizi 1930 ve 1940'larda yaşanmıştı. ABD ve İngiltere bile borçlarını ödemediler. Altın standardını terk ederek ve devalüasyona giderek borçların değerini düşürdüler.

Günümüzde özellikle Yunanistan gibi ekonomileri daha zayıf ülkelerin borçlarını ödeyemeyecek duruma gelmeleri korkusu Euro bölgesinde büyük kaygılara neden oluyor. .

Dünyanın en güçlü ekonomilerinden biri olan Almanya ile kurduğu bağ nedeniyle zayıf ekonomiler Euro bölgesine katılmaktan kazançlı çıkmışlardı ve düşük faiz oranları üzerinden borçlanabiliyorlardı. Ancak mali piyasalar artık borçlarını geri ödememe riski bulunan devletlere odaklanıyorlar. Yunanistan gibi ülkelerin devlet borçları için ödemeleri gereken faiz oranları arttı. Ulusal para birimleri kaldırıldığı için de devalüasyona giderek borçları azaltma ve ihracatı güçlendirme olanağı da artık bulunmuyor.

2008 krizini öngörmekle ünlenen Nouriel Roubini gibi bazı uzmanlar daha

zayıf Avrupa ekonomilerinin krizinin bütün Euro bölgesini tehdit edebileceğini düşünüyorlar.

Yunanistan Başbakanı Yorgo Papandreu piyasalara güven vermek için bütçe açığını azaltma basıncı altında. Papandreu Dünya Ekonomik Forumu'nda toplanan patronlara "kanatıncaya kadar" kesintilere gitme vadinde bulundu. Dünya efendilerinin istediği tam da budur.

Financial Times gazetesi Yunanistan ve Portekiz'in tüketimlerini yüzde 10 azaltmaları gerektiğini yazıyor. Avrupa Komisyonu da kamu çalışanları maaşlarının azaltılmasını dayatıyor.

Avrupa'da 1970'lerden beri sınıf mücadelesinin en yüksek olduğu ülke durumundaki Yunanistan'da işçilerin bu boyutta bir saldırı karşısında sessiz kalacakları pek düşünülemez. İki günlük grev çağrısı karşısında Papandreu, AB ve hatta Çin tarafından kurtarılmak için manevralar yapıyor.

Bütün bu gelişmeler "kriz bitti" gibi saçmalıklara bir nokta koymalıdır. Büyük Buhran da bir dizi aşamalardan geçerek 10 yıl sürdü.

Reinhart ve Roggoff "İkinci Büyük Daralma" diye adlandırdıkları kriz daha uzun bir süre devam edecek gibi görünüyor.

İngiliz Socialist Worker gazetesinden çevrilmiştir.

Avrupa'da krize karşı mücadelenin kalbi Yunanistan'da atıyor

Türkan Uzun

İzlanda'nın iflas etmesinden sonra Dubai ve Yunanistan'da patlak veren gelişmeler dünya ekonomisinin krizden çıktığına dair iddiaları bir kez daha yalanladı. Yunanistan'ın yanı sıra İrlanda, İspanya ve Portekiz'de ciddi sorunlar yaşanıyor olması AB çapında kriz kaygılarını arttırıyor. Euro'nun ayakta kalıp kalamayacağı sorgulanıyor.

Yunanistan'ın İzlanda gibi batmasının AB'de domino etkisi yaratmasından ve Euro'nun değer kaybetmesinden korkan Avrupa elitleri Yunanistan'a yardım etmeyi vaat ettiler. Ancak Yunanistan egemenlerini kurtarmanın bedelini işçilerin ödemesini istiyorlar.

Bugün Yunanistan'da harcamaların vahşice kesilmesini isteyenlerin başında yer alan Almanya Başbakanı Angela Merkel'in danışmanları Alman vergi mükelleflerinin Yunanlıların "şahane yaşam biçimlerini" finanse etmeye razı olmadıkları yönünde açıklamalarda bulunuyor. Alman medyası da bu propaganda bombardımanına katılarak Yunanistan'dan Euro Bölgesi'nden çıkarılması yönünde anketler ve yayınlar yapıyor.

Halbuki Yunanistan işçilerinin hiç de şahane bir yaşam biçimi olmadığını bakanlar bile itiraf ediyor. Ücretler Avrupa ortalamasının gerisinde iken çalışma saatleri çok üstünde. Askeri ücret 650 Euro. Turizm gibi yüksek istihdam sağlayan sektörlerde ortalama ücretler askeri ücreti pek aşmıyor.

Diğer taraftan Merkel ve diğer Avrupa elitleri 2008-2009'da bankaları kurtarmak için kesenin ağzını açarken spekülâtör ve bankacıların gerçekten "şahane yaşam biçimlerini" finanse etmekten hiç gocunmamışlardı. Devlet bütçesinden Merkel 500 milyar Euro, Fransa'da Sarkozy 350 milyar Euro'yu bankalara aktardılar. Kurtarılanlar bugün yüksek maaşları ve ikramiyeleriyle şahane yaşamlarını sürdürürken kurtarılmalarının faturasını tekrar işçilere çıkartmak istiyorlar.

Bu konuda da Yunanistan egemenleri onlarla hem fikir. Hâlbuki borç ve bütçe açıklarının sorumluları bu egemenler. Yüksek gelir grupları vergi ödemekten kaçabiliyorlar. Ödenmeyen vergiler milli gelirin yüzde 25'ini aşıyor. Bütçe açığının 29,4 milyar Euro ile milli gelirin yüzde 12,7'si düzeyinde olduğu düşünülürse kaçırılan vergilerin boyutu net bir şekilde görülür. Bütçe açığı sorunu bir çırpıda çözülür.

Bütçe açığında 2004 Olimpiyatları'nın neredeyse 10 milyar Euro'yu bulan maliyetinin ciddi bir payı var. Yunanistan'daki bütçe açığı 2004'ten sonra hızla tırmanışa geçti. Yunanistan askeri harcamaları sürekli artıyor ve kişi başına askeri harcamalar konusunda dünya sekizincisi. Yine Yunanistan egemenleri Euro bölgesine girebilmek için 2000'li yılların başında bütçe açıklarını düşük gösterdiler ve bin tane muhasebe cambazlığı yaparak ipin ucunu kaçırdılar. Goldman Sachs gibi küresel mali kuruluşlar Yunanistan'ın borçlarını saklayabilmesini koordine ettiler.

Kanatıncaya kadar

Geçen ekim ayında "sıradan insanların krizin bedelini ödememesini sağlayacağı" vaadiyle işbaşına gelen PASOK lideri Başbakan Papandreou, AB'ye ve uluslararası piyasalara "kanatıncaya kadar kesme" sözü verdi. Hükümetinin yüzde 12,7 olan bütçe açığını 2010'da yüzde 8,7'ye, 2012'de de yüzde 3'e düşürmeyi öngören planı, kamu çalışanlarının ücretlerinin dondurulması ve bazılarının yüzde 10 düşürülmesi, 100 bini aşkın çalışanın işten çıkarılması, yeni işe alımların neredeyse durdurulması, başta sağlık olmak üzere kamu hizmetlerinde devasa kesintilerin yapılması, emeklilik yaşının yükseltilmesi, KDV'nin yüzde 2 oranında arttırılması, yakıt gibi temel maddelerden alınan vergilerin arttırılması gibi işçi ve yoksulları vuran önlemler içeriyor. Kamu harcamaları ve istihdamı özellikle hedef tahtasında. Halbuki Yunanistan'da toplam işgücünün sadece yüzde 10'u kamuda çalışıyor. Bu rakam Almanya'da yüzde 15, Fransa'da yüzde

22, İngiltere'de yüzde 19.

Bir önceki Yeni Demo krası Hükümeti'ni dize getiren işçi hareketi ve toplumsal muhalefet ise kesintilere karşı direnişe başladı. 10 Şubat'ta yapılan etkin bir kamu çalışanları grevini (katılım yüzde 90) 24 Şubat'taki özel sektörün de katılacağı genel grev takip edecek. İşçiler "Ekonomik krizin, borç ve açıkların sorumlusu biz değiliz; faturasını ödeme-yeceğiz", "Kapitalist parazitlere hayır, zenginlik işçilerindir" diyor.

Yunanistan deneme tahtası

Avrupa elitleri ve Yunanistan Hükümeti'nin krizin faturasını işçilere çıkartma kararıyla karşısında işçilerin krizin faturasını ödememe direnişi önümüzdeki süreçte bütün Avrupa açısından önemli bir test olacak.

Avrupa patronları ve hükümetleri bütçe açıkları gerekçesi ile zaten yıllardır ciddi kesintilerin yapıldığı kamu hizmetleri ve kamu çalışanları maaşlarını "kan çıkıncaya kadar kesmek" istiyorlar. Özel sektörde çalışan işçiler de ücret kesintisinden nasibini alacak. İrlanda'da sendika liderlerinin mücadeleden çekilmesi ve hükümetle işbirliği yapması üzerine sosyal güvenlik haklarına saldırı oldu, kamu çalışanlarının ücretlerinde yüzde 20'lik kesinti yapıldı, vergiler arttırıldı. İşsizliğin yüzde 20'lere ulaştığı İspanya'da çalışma koşullarına saldırılar söz konusu.

Avrupa elitleri işçilerin yaşam standartlarını ve kamu hizmetlerine vahşice saldırarak krizi kendileri için bir fırsata dönüştürmek, uluslararası düzeyde özellikle ABD ve Çin karşısında rekabet gücünü arttırmak istiyorlar. Avrupa elitleri, Yunanistan gibi işçi sınıfının güçlü mücadele geleneğine olduğu bir yerde başarılı olurlarsa kesintileri daha da yaygınlaştırma güveni hissedecekler.

Yunanistan'daki kriz bütün AB ve Euro bölgesini sarstıysa işçi sınıfı mücadelesi bütün Avrupa elitlerinin hırsına set çekebilir.

Yunanistan'daki mücadelelerin başı- rısı bütün Avrupa işçileri için bir zafer olacaktır.

“Krizin faturasını ödemeyeceğiz”

Panos Garganas

İşçiler çok öfkeli. Bir önceki hükümet, yükselen işçi direnişlerinin Aralık 2008’de polisin bir genci öldürmesinin ardından isyan dalgasına dönüşmesinin altında kalmıştı.

10 Şubat’ta kamu sektörü grevi yapıldı. Kamu çalışanları öğrencilerin de desteğini alarak Atina sokaklarını doldurdular. Grev sonrası itfaiyeciler eyleme, vergi ve gümrük memurları da greve çıktı.

PASOK hükümetinin direnen işçileri izole etme çabası başarısız oldu, mücadeleler genelleşiyor. 10 Şubat grevinin başarısı sendika liderlerini 24 Şubat için hem özel hem kamu sektörünü kapsayan bir genel grev çağırmaya zorladı. Genel grevin 2007’deki sosyal güvenlik reformlarına karşı gerçekleştirilene benzemesi bekleniyor.

Bazı işçiler süresiz greve çıkacaklar. Maliye Bakanlığı çalışanları 48 saatlik grevleri peş peşe yapacaklarını

açıkladılar.

Hükümet, grevdeki işçilere karşı sert bir tutum takındı; polis yürüyüşleri durdurmaya çalıştı, işçilere göz yaşartıcı bombalar attı ama başarılı olamadı. Hükümet, planlanan kesintileri hayata geçirebilecek kadar sert olduğunu ispatlamaya, piyasalara güven vermeye çalışıyor.

Kesinti paketine karşı çok yoğun olan tepkinin birkaç nedeni var. İşçiler daha az ücrete daha uzun saatler çalışmak istemiyorlar. PASOK genel seçim öncesinde ücret kesintilerine gitmeyeceğin vaat etmişti ama seçim sonrasında hemen sözünden döndü. Ayrıca hükümetin

zenginleri vergilendirmek gibi bir niyeti de yok.

AB ile bir anlaşmaya vardıldıktan sonra hükümetin ağız değiştirmesi bekleniyor. Yunanistan’ın tek başına olmadığını ve Avrupa’nın Amerikan spekülâtorlerinden korunması gerektiğini iddia edecek. Avrupa’da giderek yayılan krizi durdurmak için işçiler kesintilere razı edilmek istenecek.

Yunanistan’da işçiler mücadeleye hazır ve bu tartışmalara kulak vereceklerini sanmıyorum. Genel grev de önemli bir direniş anı olacak.

İngiliz Socialist Worker gazetesinden çevrilmiştir.

Yunanistan genel grevinden izlenimler

Matthew Cookson

Yunanistan’da hükümetin kemer sıkma politikalarına karşı bugün iki milyondan fazla kamu ve özel sektör işçisi genel greve çıktı. Capcanlı bir insan kalabalığına alışık Atina sokaklarına sessizlik hakim.

Havayollarının bütün uçuşları iptal edildi; okullar, devlet daireleri, bakanlıklar ve belediyeye bağlı kurumlar kapalıydı. Grevcilerin miting ve eylemlere katılmasını sağlamak üzere az sayıda tren ve otobüsün çalışmasına izin verildi.

30 bini aşkın grevcinin parlamentoya yönelen iki yürüyüş kolundaki öfkeli sloganları erken saatlerin sessizliğini bozdu: “Fedakarlık etmeyeceğiz! Krizin bedelini zenginler ödesin!”

Mitingde görüştüğüm Olimpiyat stadi

işçisi Yiannis Anastakis şunları söyledi: “Seçim öncesinde hükümet tamamen farklı şeyler vaat etti. Çoğu işçi ayda yaklaşık 700 Avro alıyor. Çoğumuz ayakta kalabilmek için ek iş yapmak zorunda kalıyoruz. Zaten çok düşük olan maaşlarımızı şimdi daha da kesmek istiyorlar. Yunanistan’da parası olanlar vergi ödemiyor. Hükümet de zenginlerden para toplamak yerine düşük gelirliilere saldırıyor.”

Posta ve telekom işçileri, mühendisler, teknisyenler, öğrenciler, belediye işçileri, işsizler ve daha niceleri hep birlikte yürüdü. Afrika ve Bangladeşli göçmenlerden oluşan büyük bir grup, vatandaşlık hakları ve polis şiddetinin durdurulması talebiyle eyleme katıldı.

Polis parlamento binalarından yakı-

nındaki Syntagma Meydanı’nda cop ve biber gazı ile göstericilere saldırdı. Eylemi ikiye ayıran bu saldırı oldu ama eylemciler kararlılıkla parlamentoya doğru yürüyüşlerini sürdürdüler. Bir grup gösterici polisin üzerine kırmızı boya fırlattı.

Sabahın erken saatlerinde Metika metal fabrikasının önünde grev gözcülüğü yapan işçilere katıldım. Şirkete bağlı başka bir fabrikadan işten atılmalar olmuş. Fabrikanın girişine asılan pankartta “İstikrar programını durdurun. İşten atmalara son. Onların karları için fedakarlık etmeyeceğiz” yazıyordu.

Genel grev Yunanistan’daki mücadelenin sonu değil sadece bir anı. Bazı sektörlerde yeni grevler olacak ve yeni bir genel eylemin kısa zamanda yapılması planlanıyor.

Kazanmanın yolu: Kitle Grevi

Simin Gürdal

TEKEL işçilerinin Ankara’da iki ayı geçen kararlı mücadelesi uzun zamandan sonra bir işçi sınıfı mücadelesinin önemli bir toplumsal destek almasını sağladı. 4 Şubat’ta 5 konfederasyon ve meslek örgütünün TEKEL işçileri için çağıracağı bir günlük iş bırakma eylemi, hayatı durduramasa bile aldığı destekle farklı mücadelelerin birleşmesi ve kitleselleşmesi için önemli bir kapı araladı.

Tarih tek bir işyerinde başlayan ama bir kıvılcımı ateşleyerek kitlesellenen, milyonlarca insanın kendi hayatının kontrolünü eline aldığı mücadele örnekleriyle dolu. İçinde bulunduğumuz ekonomik kriz günlerinde Rosa Lüksemburg’u ve onun kitle grevinin önemini anlatan fikirlerini tekrar hatırlamak, geçmiş mücadelelerden dersler çıkarmak çok önemli.

Kitle grevi: “İşçi sınıfının hareket biçimi”

Rosa Lüksemburg’un “Kitle Grevi” kitapçığını yazdığı 1906 yılında Almanya’da 1880 krizi sonrası başlayan ekonomik büyüme devam ediyordu. Bu durum Alman Sosyal Demokrat Partisi (SPD) içinde kapitalizmin dönemsel krizlerinin sona erdiği düşüncesinin hakim olmasına yol açarken, ekonomik ve politik mücadeleler arasında keskin bir ayrım koydu. Kapitalizmin kötü yanlarının işçi sınıfını temsil eden partiler tarafından parlamento aracılığıyla değiştirilebileceği düşünülüyordu. İşçiler ise koşullarını iyileştirmek için sendikaları aracılığıyla ekonomik mücadele verebilirlerdi.

Rosa Lüksemburg ise ekonomik büyümenin içinde bulunulan geçici bir dönem yansıttığı, sistemin çelişkilerinin azalmadığı uyarısında bulunuyor, her an kapatılabilecek bir parlamento aracılığıyla sistemin dönüştürülemeyeceğini savunuyordu. Ancak bu görüş Rosa’nın reform mücadelesini önemsemediği anlamına gelmez. Tersine o işçi sınıfının reformlar için mücadelesini devrim için mücadeleden ayrılmaz bir parçası ve okulu olarak görüyor; sosyalistlerin “reformlar için en kararlı mücadele edenler” olması gerektiğini savunuyordu.

Rosa Lüksemburg Rusya’daki 1905 Devrimi’ni ve 1902 yılında Belçika’da 450 bin işçinin oy hakkı için verdiği mücadele gibi öncesinde gelişen mücadeleleri yakından inceledi. Bu mücadeleler ekonomik ve politik mücadele arasında

bir karşıtlık olmadığını açıkça gösteriyordu.

1905 Devrimi başında bile devrimin öncüsü olan metal sektöründeki işçilerin çok az bir kısmı yalnızca ekonomik taleplerle greve çıkmıştı. Buna karşın Rusya’da işçi sınıfının çoğunluğunu oluşturan tekstil işçileri başlangıçta ekonomik talepli grevlere çıkmış, ancak 1905 yılının son üç ayında politik grevlerin sayısı artmıştı. Ekonomik talepli grevler işçi sınıfının daha geri kesimlerini mücadelenin içine çekmişti.

Lüksemburg bu durumu şöyle açıklar: “Hareket sadece bir yöne yani ekonomik mücadeleden politik mücadeleye doğru gitmez, tam tersi bir yöne doğru da akar. Her önemli politik mücadele doruğa ulaştıktan sonra bir dizi ekonomik kitle grevlerine yol açar... Ekonomik mücadele işçi sınıfının devamlı güç aldığı bir kaynaktır ki politik mücadeleler tam da bu kaynaktan yeniden beslenir... Kısa süreli ekonomik mücadele bütün hareketi bir politik odaktan diğerine ilerleten faktördür. Politik mücadele de tekrar tekrar ekonomik mücadele toprağına gübre atar. Neden ve sonuç her an yer değiştirir.”

Kitle grevi aynı zamanda işçi sınıfının çok hızlı bir şekilde kendini değiştirmesini sağlar. İşçiler reformlar için birlikte mücadele ederken eski bölünmüşlükler ortadan kalkar, grev sırasında işçi sınıfının kolektif gücüne olan güveni artar.

ABD’de 1930’larda otomobil ve çelik sanayinde gerçekleşen grevler daha önce birbirlerine karşı mücadele eden beyaz ve siyah işçilerin birlikte mücadelesini şekillendirdi.

1905’te Rusya’daki devrim süreci işçiler üzerinde büyük değişimler yarattı. Hayat koşullarını iyileştirmek için çara karşı verdikleri mücadelenin fabrika sahiplerinin çıkarlarına da ters düştüğünü gördüler. Çara dilekçe vererek başlayan mücadele ayaklanmaya kadar uzandı. Kitle grevi ekonomik haklar için mücadeleyle birlikte politik temsiliyet için mücadeleyi de getirdi.

İşçilerin bağımsız örgütlenmesi

Kitle grevi işçi sınıfını birleştirip, organize olmasını sağlar. Ancak Troçki’nin belirttiği gibi “Kitle grevi sadece gerekli ön koşulları yaratır. Görevin başarılması için yeterli değildir.”

Bunun için işçi sınıfının sendika bürokrasisinden bağımsız, tabandan inşa edilmiş kendi demokratik örgütlenmesini yaratması gerekir.

1905 Devrimi sırasında işçi sınıfının ilk demokratik organı Sovyetler ortaya çıktı. Kendi iş yerlerinden seçilen delegeler, her an geri çağırılma hakkı saklı tutularak Sovyet’te bir araya geliyor, deneyimlerini paylaşarak mücadeleyi nasıl devam ettireceklerine karar veriyorlardı. Bunlar işçi iktidarının embriyosu ve çarlığa karşı demokratik alternatifin kökeniydi. Çarlık zayıfladıkça Sovyetler giderek günlük hayatın düzenlenmesi görevini üstlendiler.

Mayıs 1968 hareketi ise ilham verici olduğu kadar işçi sınıfının kendi bağımsız örgütlenmesini neden yaratması gerektiği konusunda önemli dersleri de barındırır. Her şey Fransız Komünist Partisi ve sendika konfederasyonunun (CGT) öğrencilerle dayanışmak için-isteksiz de olsa- bir günlük grev çağrısıyla başladı. Ancak işçiler inisiyatif olarak grev süresini uzattılar. Arka arkaya fabrika işgalleri gerçekleşmeye başladı ve birkaç gün içinde grevdeki işçi sayısı 10 milyona ulaştı. Mücadele Fransa cumhurbaşkanı De Gaulle’un ülkeyi terk etmek zorunda bırakacak kadar radikalleşti. Ancak buna rağmen hareket geri çekildi. Sendika liderleri önemli ekonomik kazanımlar sağlayan bir anlaşmayı kabul ettikten sonra

greve son çağrısı yaptı. Grev komiteleri işçiler tarafından seçilmemiş, sendika görevlilerince atanmış işçilerden oluşuyordu. İşyerleri arasında sendikalardan bağımsız bir haberleşme ağı olmadığı için tek tek fabrikalardaki işçiler evlerine geri dönmeye ikna edildiler.

Fikirlerin önemi

Mücadelelerin kitleselleşmesi ve başarıya ulaşması kendiliğinden gerçekleşmez. Bu mücadele içinde yer alan farklı fikirlerden hangisinin daha etkili olduğuna bağlıdır.

1912 Nisan başında Sibirya'da yer alan Lena altın madenlerinde 6000 maden işçisi greve çıktı. Askerlerin grevdeki işçilere ateş açması sonucu 500 kadar işçi öldü. Lena'da yaşananlara duyulan öfkeyle Rusya'nın her yerinde gösteriler, toplantılar ve protestolar yapıldı. "Demokratik Cumhuriyet" sloganı Lena katliamının ardından yapılan gösterilerin hemen başında yükselmeye başladı. 1914'ün ilk yarısına gelindiğinde siyasi grev sayısı 1905 yılına yaklaşmıştı. Ancak 1 Ağustos'ta Rusya'nın 1. Dünya Savaşı'na dahil olması sonucu kitleler vatanseverlik dalgasının etkisinden girdiler; hava tersine döndü ve mücadele geri çekildi.

1979'da İran Devrimi ise bir İslam Cumhuriyeti olarak sonlanmak zorunda değildi. Şah'ı deviren asıl güç petrol işçi-

lerinin grevi oldu. Grev sırasında işçiler fabrika komitelerini -Şuraları - kurdular. Ancak şuralar hiçbir zaman Sovyetlere dönüşemedi; tek tek iş yerlerinde sınırlı kaldılar. Ancak asıl kritik olan İran solunun tutumu oldu. İran solu gerilla mücadelesinden besleniyordu. Bu yüzden işçi sınıfının mücadelesinin ve bağımsız örgütlenmesinin önemini yeterince kavrayamadılar. Humeyni tarafından ezilen kesimlerin talepleriyle işçilerin taleplerini birleştiremediler. Humeyni'nin anti-empyalist söyleminin peşine takılarak, Humeyni'ye bir alternatif gösteremediler. Sonuçta Humeyni Şah'ı indiren grevleri kendisi için bir tehdit haline gelmeden durdurmayı başardı. Hareket geri çekildiğinde bu kez dönüp solu katletti.

1991 yılında Zonguldak maden işçileri grevi de benzer şekilde sonuçlandı. İşçiler madenlerin kapatılmasına karşı aileleriyle birlikte Ankara'ya doğru yürüyüşe geçmişlerdi. Ancak 1991 Körfez Savaşı, yönetici sınıfın "vatan çıkarları", söylemini güçlendirerek işçi hareketinin yükselişini durdurdu. "Hepimiz aynı gemideyiz" propagandası ne yazık ki bir kez daha etkili olmuştu. Ankara'ya yürüyen on binlerce madenci ve ailesi, yolun yarısından geri döndüler.

20. yüzyılda pek çok devrimci süreç ve ayaklanma yaşandı. Ancak sadece 1917 Ekim Devrimi işçi sınıfının iktidarıyla sonuçlandı. Bunun nedeni Şubat'tan

Ekim'e giden yolda hareketin karşı karşıya kaldığı sorunların çözümünde liderlik edecek devrimci partinin -Bolşevik Parti'nin- varlığıydı.

Türkiye'de egemenler 2001 krizinden, faturayı çalışanlara ödeterek çıkmayı başardılar. Krizin sonunda 2 milyon kişi işsiz kalırken, milyonlarca çalışan yarı yarıya yoksullaştı.

2009 ekonomik krizi dünyanın hiçbir yerinde emekçilere, çalışanlara teğet geçmedi. Ancak krizin faturasını ödemek zorunda değiliz. Yunanistan'da emekçiler kamu harcamalarını azaltmak için hükümetin yapmayı planladığı ücret kesintilerine karşı 24 Şubat'ta genel greve hazırlanıyor. TEKEL işçilerinin başlattığı mücadele, 4C gibi güvencesiz ve sendikasız çalışma yasalarına, özelleştirmelere, işten çıkartmalara karşı öfkenin kitlesel bir mücadeleye dönüşebilmesi potansiyelini taşıyor. Rosa Lüksemburg: "Kitle grevi proleteryanın devrimci mücadelesinin aldığı ilk kendiliğinden şekildir." der. Ancak mücadelenin kendiliğinden patlak vermesi bizim hiçbir şey yapmadan bekleyeceğimiz anlamına gelmez. Bugün TEKEL işçilerinin mücadelesinin önüne çıkacak sorunları çözebilecek, mücadeleyi birleştiren ve kitleselleştiren fikirleri güçlendirmeye ihtiyacımız var.

Kopenhag Çevre Yıkım Anlaşması

Jonathan Neale

BM İklim Zirvesi'nde varılan anlaşma Kopenhag'da bulunan 35.000 aktivistin ve uzmanların beklediğinden de kötü çıktı. Hiçbirimiz bu öngöremedik. Bir anlaşmaya varılamayacağı ve müzakerelerin gelecek yıla erteleneceği düşünülüyordu.

Ancak olaylar şöyle gelişti: Zirveye son gün katılan Barack Obama hiçbir şey vaat etmeyen kısa ve kaba bir konuşma yaptı. Sonra Çin Başbakanı Wen ile 55 dakika görüştü. Sonra ikisi Brezilya, Hindistan ve Güney Afrika temsilcileriyle bir araya geldi.

O beş adam kendi aralarında "Kopenhag Anlaşması"nı yazdılar. Başka hiç kimse görmeden de Beyaz Saray basın açıklamasını yapmıştı bile. Obama sonra eve uçtu. BM İklim Zirvesi ertesi sabah saat 3'te bitti. Divan başkanı anlaşmanın zirve tarafından "not edildiğini" bildirerek kapanış tokmağını vurdu.

Kopenhag Anlaşması

Anlaşma iki buçuk sayfa uzunluğunda. Daha önceki Kyoto Protokolü zengin ülkeler için emisyon indirim hedefleri kabul etmişti. Kopenhag Anlaşması'na göre ise her ülke kendi hedefini "gönlüncü" belirleyecek ve 31 Ocak'ta BM'ye bildirecek. Anlaşma hedefleri de 2015'ten önce gözden geçirilmeyecek.

Anlaşmada hukuki açıdan bağlayıcı hiçbir hedef bulunmuyor. "Siyaseten" bağlayıcı hedefler de yok. Hiçbir şey yok.

Biz zirvenin bir anlaşma sağlamak konusunda başarısız kalacağını ve müzakerelerin devam edeceğini düşünüyorduk. Kopenhag'da yaşanan ise bir "başarısızlık" değil emisyonları sınırlamak konusunda herhangi bir uluslararası anlaşmayı olanaksız kılmak hedefiyle yapılmış hızlı, acımasız ve koordineli bir yıkımdır.

Katiller

Medyada ve aktivistler arasında yaygın olan görüş Kopenhag Zirvesi'nin zengin ülkeler ile yoksul Asya, Afrika ve Latin Amerika arasında bir çatışma alanı olacağı yönündeydi. Birçoğu da Obama'nın son dakikada "kurtarıcı"lık yapacağını umut ediyordu.

Ancak ABD, Çin, Hindistan, Brezilya ve Güney Afrika liderleri yıkım için elele verdiler. Cumartesi günü birkaç çevre uzmanı ile görüştim. Hepsi durumun farkındaydı. İngiltere'den bir sivil toplum kuruluşunun ılımlı olarak bilinen eski başkanı ağlamaklı bir halde söylendi.

yordu: "Neden uğraştılar ki? İki yıl, on binlerce insan bu, bu, bu, b*k parçası için mi...?"

Bu nasıl oldu?

Hükümetler iki yıl önce zayıf ve kusurlu da olsa bir anlaşmaya ulaşmak üzere yola çıkmışlardı. Ancak iki yıl içinde küresel ekonomik krizin ölçeği değişti. Kapitalizm rekabettir. Ekonomik kriz ise rekabeti iyice kızıştırdı. Amerikan, Hint, Alman, Çin, Japon şirketlerinin ulusal ittifakları birbiriyle kıyasıya yarışıyor. Kapitalistler ve onların politikacıları iklim değişikliği ile mücadele için para ayırmak istemiyorlar. İki yıl önce küçük adımlar atmaya hazır hissediyorlardı ama artık buna bile razı değiller.

Böylece Kuzey Amerika, Avrupa ve yoksul ülkelerin önde gelen bütün hükümetleri adım atmaktan vazgeçtiler.

Beşli

Anlaşmayı kendi başlarına yazan ve imzalayan ABD, Çin, Hindistan, Brezilya ve Güney Afrika'ya bakalım. Bu beşli dünyadaki karbondioksit emisyonunun yarısından fazlasını havaya salıyorlar. ABD, Çin ve Hindistan dünyanın üç büyük kömür üreticisi. Kömür hemen hemen tümüyle karbondan oluştuğu için atmosferin en büyük düşmanıdır. Brezilya büyük petrol rezervlerine sahip ve Amazon ormanlarını yok etmekle meşgul.

Avrupa Birliği'nin sanayi güçleri ile karşılaştırıldığında bu ülkelerin emisyonu sınırlamaları çok daha pahalıya mal olacaktır. Tam da bu nedenle umudu sabote ettiler. Kopenhag "Büyük Kömür"ün zaferidir.

Ancak Avrupalı liderler de onlarla savaşmaya hazır değildi. İngiltere Başbakanı Brown her zamanki gibi Washington'un suyuna gitti. Daha önce ABD'ye kafa tutmuş olan Merkel ve Sarkozy sustular.

Kimse Obama'ya açıktan saldırmadı. Hiç kimse açıktan anlaşmayı imzalamayı reddetmedi. Kimse konferans salonunu terk etmedi veya katılmazlık etmedi.

Bazı liderler zengin ülkelerden ya rüşvet ya da tehdit aldı ama asıl sorun Fransa ve Almanya'daki banka ve şirketlerin küresel ısınma ile mücadelenin maliyetinden korkmalarıdır.

Sonuçlar

Kopenhag'da yapılan alternatif İklim Forum'unun birçok toplantı ve atölyesine katıldım. Bilim insanlarının ve farklı ülkelerden aktivistlerin raporları açıkça, iklim değişikliğinin sonuçlarının şu anda yaşanmakta olduğunu açıkça gösterdiler.

Dünyanın büyük üniversitelerden gelen bilim insanları, şu andaki durumun BM'nin 2007 raporunda öngördüğünden çok daha kötü olduğunu vurguladılar.

Gana'dan gelen bir temsilci son dört yıldır ülkenin kuzeyine yağmur yağmadığına dikkat çekti. Kızgındı ve Kopenhag'ın yeterince kızgın olmamasına daha da çok kızılıyordu: "Kuzeyde ziyaret ettiğim yerde son bir yılda iklim değişikliğinden dolayı kaç kişi öldü biliyor musun? 261. Beni ameliyat sırasına elektriklerin kesildiği hastaneye götürdüler. Yeni doğan bebeği yıkayacak suları bile yoktu. İnsanlar kuzeyi terk ediyor. Ama güneyde de onlara sunabileceğimiz bir şey yok."

Dünyanın yöneticileri böylesi acılar çekenlere ihanet ettiler. Bangladeş, Sudan, Kenya, Çad, Gana, Afganistan, Louisiana, Mississippi, Tuvalu ve Maldivler ve daha niceleri. Onlar Afrika, Asya ve New York, Amsterdam, Londra, Şangay, Kalküta ve Kopenhag gibi büyük kıyı şehirlerinin geleceğine ihanet ettiler. Onlar sana ve bana ihanet ettiler. Ve benim çocuklarıma. Onlar sadece kutup ayıları ve kurbağalara değil gezegendeki her canlının geleceğine ihanet ettiler.

**Toxic
capitalism**

İklim değişikliği kapitalizmin eseri

Martin Empson

Kapitalizmin itici gücü, rekabet, kar ve birikimdir. Egemenler tam da bu nedenle çevre kirliliğini önlemenin masraflarından kaçınmak istiyorlar. Enerji tüketiminin azaltılmasına yönelik yatırımlar uzun vadede mantıklı gelebilir ama kısa vadede kar ve rekabet gücü kaybından korkarlar.

Ancak bunun da ötesinde daha derin bir sorun söz konusu. Kapitalizmin doğaya ve dünyanın doğal kaynaklarına ve ihtiyacı var. Hammaddelerden kar elde ederken üretim artıkları tekrar doğaya gömülür. Liberal ekonomistler doğayı hesaplamalarının dışında tutar. Üretim süreci rekabete ve tümüyle para kazanmaya dayanır. Başka bir deyişle rasyonel kararlara ve sıradan insanların ihtiyacının karşılama hedefine dayanmaz.

Dolayısıyla insanlığın ve doğanın yenilenebilir enerjiye ihtiyacı açıkken patronlar rüzgar tribünlerini başka alanda daha fazla kar elde etme olanağı gördüklerinde kapatabilirler.

Kapitalizmin doğasında israf var. Topluma herhangi bir şey katmayan sektörlere milyarlar akıtılabiliyor. Silah üretimi veya reklam sektörü için israf edilen kaynakları bir düşünün. Kapitalistler daha fazla para kazanma hırsı ile üretim sürecinde ataleti içselleştiriyorlar. Mallar uzun yıllar kullanılabilir dayanıklılıkta üretilebilirken hızla bozulmak üzere tasarlanıyor. Giysilerden otomobillere kadar her şeyin hemen “yenisini” almaya teşvik ediliyor.

Gezegen ve insanlık, fosil yakıtı dayanan şirketlerin çıkarlarına ve zenginliklerine dokunan her hangi bir değişime diren-

meleri nedeniyle tehlikeye atılıyor. Geleceğimiz için “karbon temelli ekonomiler”i hızla geride bırakmak zorundayız. Ancak kapitalistler trilyon dolarlık tarihsel yatırımlarından vazgeçmek istemiyorlar.

Kapitalizm ilk gününden bu yana ekonomik krizlerle çalkalandığı gibi çevre ve ekolojik felaketlere neden olmuştur.

İklim değişikliği ile baş etmek gezegenin ve insanlığın geleceği için bir mücadeledir. Tam da bu nedenle nasıl bir toplumda yaşadığımız sorusu ile karşı karşıyayız.

Eğer sürdürülebilir bir dünya oluşturmak istiyorsak kar hırsı için gezegeni sömüren bir sistemden kurtulmalı ve doğa ile farklı bir ilişki kuran bir toplum kurmalıyız. Sürdürülebilir bir toplum yapı da ancak rasyonel kararlar ve planlı üretim temelleri üzerine yükselir.

Burada Sovyetler Birliği’ndeki gibi tepeden inme, bürokratik bir planlamadan bahsetmiyoruz.. İnsanların üretim sürecine katılımcı bir şekilde müdahil olmaları temelinde tabii ki bir düzeyde koordinasyon ve merkezileşmeye ihtiyaç olacaktır. İnsanların ve gezegenin çıkarlarının gözetilmesi demokratik bir planlamayı gerektirir.

Böyle bir dünya için mücadele edilmesi gerekiyor. Ekonomik kriz ortamında çevre tahribatına karşı kampanyalarla işten atılmalara karşı kampanyaları birleştirerek dünyayı değiştirmeye yönelik bir hareketin inşasına başlayabiliriz.

Demokrasi ve insan hakları kimler için?

Özlem Gitzmez

Türkiye, İnsan Hakları ve Demokrasi Haftası'na büyük bir utançla girdi. DTP, Kürt halkının temsilcisi olarak girdiği mecliste “eylemleri yanında, terör örgütüyle olan bağlantıları da değerlendirildiğinde devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı nitelikteki fiillerin işlendiği bir odak haline geldiği gerekçesiyle” temelli kapatıldı.

İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi şöyle başlar; “*Bütün insanlar özgür; onur ve hakları yönünden eşit doğarlar. Akıl ve vicdana sahiptirler ve birbirlerine karşı kardeşçe davranmalıdırlar. Herkes, ırk, renk, cins, dil, din, siyasal ya da her hangi bir başka inanç, ulusal ya da toplumsal köken, varlıklılık, doğuş ya da herhangi bir başka ayırım gözetilmeksizin bu bildirmede açıklanan bütün haklardan ve bütün özgürlüklerden yararlanabilir. Bundan başka, ister bağımsız ülke uyruğu olsun, isterse bağımlı, özerk olmayan ya da başka bir egemenlik kısıtlamasına bağlı ülke uyruğu olsun, bir kişi hakkında, uyruğu bulunduğu devlet ya da ülkenin siyasal, adli ya da uluslararası durumu bakımından hiçbir ayırım gözetilmeyecektir.*”

Bütün insanların eşit doğduğu söylemiyle başlayan İnsan Hakları Beyanamesi'ni ilk imzalayan ülkelerden biri olan Türkiye'de, “eşit olamayan” bir halk yıllardır mücadele veriyor. Bu mücadele yıllarca görmezden gelindi, sadece bir güvenlik sorunu olarak görüldü. Kürtlerin varlığı kabul edilmedi, dilleri yasaklandı, fiziksel bir “zor”la başarısız her türlü insan hakkı ihlali asimilasyonla başarılmaya çalışıldı.

Kapitalizm çelişkilerle dolu bir dünya koyuyor önümüze, Türkiye'de “Demokratik Açılım” söyleminin yoğunlaştığı bir dönemde DTP'nin kapatılması bu çelişkilerden birisidir. Herkesin ırk, renk, cins, dil, din siyasal ayırım gözetmeden yararlanabileceği haklardan bahseden bir bildirgenin imzacılarından olan ve bu bildirme etrafında kutlanan İnsan Hakları Haftası'nda bir partiyi “ırkçılık” yaparak kapatan bir devletin ve buna sessiz kalan hatta alkışlayan partilerin kısılcacında demokrasiden bahsetmek ve bu söyleme sahip çıkmak egemen sınıfın ikiyüzlülüğünü gösterir.

İnsan Hakları Bildirgesi bir mücadelenin sonucunda ortaya çıkmıştır; bu mücadele hala yürütülmektedir. Kürt halkının çözüm mücadelesi bir insan hakları mücadelesidir. Kapatılan partileri bu mücadelenin önüne konulmuş engellerden sadece biridir. Devlet bu partiyi kapatarak daha fazla savaş ve kan istediğini ortaya koydu.

“Her kişinin, toplumun bir üyesi olarak, sosyal güvenliğe; onuru için ve kişiliğinin özgürce gelişmesi için zorunlu olan ekonomik, toplumsal ve kültürel hakların, ulusal çaba ve uluslararası işbirliği yoluyla ve her devletin örgütleriyle ve kaynaklarıyla

orantılı olarak gerçekleştirilmesine hakkı vardır.”

Bildirmede söylenen bu sözler Kürtler sözcüğü olduğunda görmezlikten gelinmiştir ve soyut bir bölücülük paranoyasıyla binlerce insan ölmüştür. Siyasal arenada çözümün mümkün olduğu son yıllarda ise bu çözümün muhattapları yasaklanıyor.

İnsan hakları bir ideoloji haline getiriliyor ve çelişkili olan bu sistemde egemen sınıfın silahı olarak kullanılıyor. “Demokrasi, özgürlük, eşitlik” söylemleri soyutlaştırılıyor ve zihinlerimizde güzel rüyalara dönüştürülüyor. Fakat yıllardır beraber yaşadığımızı bir halkın çılgınlığı bir illüzyonun ötesindedir artık. Bu çılgınlık yasaklarla, yeniden görmezden gelmekle susturulamaz; parti kapatmaları ve yasaklar olsa olsa daha fazla insanın ölümüne sebep olur.

İnsan Hakları Bildirgesi'nde yazılanları ve İnsan Hakları'nı yalnızca “bazı” insanlara vererek 10 Aralık'ta başlayan İnsan Hakları Haftası'nda yapılan bu sistematik ikiyüzlülüğü unutamayız, görmezden gelemez. Bu ikiyüzlülüğe sessiz kalmamak ve her alanda mücadele ederek kazandığımızı ve hala uğrunda mücadele ettiklerimizi korumak ve daha fazla insanca yaşam talep etmek gerekiyor. Bu mücadele şu an meclisteki ikiyüzlü sözde demokrasi savunucularına yönelmiştir, fakat sistemin tek marifeti bu değildir ve olmayacaktır. Bu yüzden unutmamak ve mücadele etmeye devam etmek gerekiyor. Bugün bu mücadelenin yolu “demokrasi, eşitlik, özgürlük” söylemlerinin somut karşılığını beraber yaratmak ve bu ikiyüzlü “insan hakları” savunucularının çelişkilerine izin vermemektir.

ODTÜ'nün gündemi

Aydın Erdem Eylemi

6 Aralık 2009'daki Diyarbakır mitinginde polisin açtığı ateş sonucu yakın mesafeden vurularak hayatını kaybeden Aydın Erdem ODTÜ'de 10 Aralık tarihinde gerçekleşen eylemle anıldı. Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde iki günlük kısa bir çalışmanın ardından 2. yurt önünde toplanan öğrenciler meşaleli yürüyüş yaptılar. Eylemde halkların kardeşliği vurgusu ön plana çıkarken, demokratik açılım sürecinin saplandığı çözümsüzlüğe de dikkat çekildi. Yaklaşık 100'e yakın öğrencinin yurtlar bölgesinde gerçekleştirdiği eylem saat 9 civarı son buldu.

Genç-Sen ODTÜ'den Ek Dersler

41 üniversitede örgütlü olan Öğrenci Gençlik Sendikası Genç-Sen'in ODTÜ ayağında öğrencilerin sorunlarını çözmeye yönelik çalışmalar devam ediyor. Dönem ortasında yapılan bir toplantıda öğrenciler arasındaki birlik ve dayanışmayı arttırmak adına ücretsiz ek dersler düzenleme kararı alan ODTÜ Genç-

Senliler ilk 2 dersi Calculus ile gerçekleştirdi. Asistan arkadaşların katılımıyla gerçekleşen derslere yoğun bir ilgi olduğu gözlemlenirken; Genç-Senliler derslerin başlangıcında katılımcı üniversitelilere derslerin amacını anlatma fırsatı elde etti. İletişim listesini dolduran arkadaşlar ile daha sonraki dönemde de iletişime geçecek olan ODTÜ'lülerin ek dersleri artarak final döneminde de devam edecek.

Genç-Sen ODTÜ'den Notumu Paylaşıyorum

ODTÜ'de her sınav dönemi ders notları eksik olması sıkıntı yaratır. Genç-Senliler olarak her bölümde ayrı ayrı notları toplamaya karar verdik. İlk dönem sonunda bu konuyla ilgili afişlerimizi astık. Her bölüme koyduğumuz kutular sayesinde paylaşılan notları ihtiyaç duyan arkadaşlarımıza ulaştıracağız. Notların birer kopyasını ODTÜ Genç-Sen'in dönem arasında hazırlanacak sitesine koyup final döneminde daha etkin bir kampanya yapmak istiyoruz.

ODTÜ'lüler okul içindeki jandarma karakolunu işgal ederek binanın Öğrenci Kültür Merkezi olmasını sağladı. İşgal sırasında TEKEL işçileri ve Ufuk Uras öğrencileri ziyaret etti.

Aslolan Değiştirmektir

Sürekli kriz ve savaşlarla çalkalanan, çevre tahribatı ile varlığı tehlikeye giren bir dünyada yaşamak istemiyoruz! Başka bir dünya ve Türkiye özlemi içindeyiz. Bu berbat dünyayı ve Türkiye'yi değiştirmek istiyoruz. Dünya çapında bizler gibi değişim isteyen milyonlar var. Nasıl değiştirebiliriz sorusu çağımızın temel sorunu halinde.

Marx bu sistem nasıl çalışıyor ve nasıl değişebilir sorunlarına eğilmiştir. Vardığı sonuçlar bir cevaplar reçetesi değil sorunları analiz etme ve çözüm geliştirme yöntemi.

Marx dünyaya bakışımızı kökünden değiştirmiş bir avuç düşünürden birisidir. Bu bağlamda Eflatun, Aristo, Kopernik, Galileo, Newton, Darwin, Freud ve Einstein'la aynı düzlemedir. Materyalist tarih kavramı; Marx'ın yaşam boyu yoldaşı Friedrich Engels'in onun mezarına yazdığı gibi, 'ideolojinin aşırı büyümesi sonucunda, insanlığın politikayı, bilimi, sanatı, dini, vb. izleyebilmesi için her şeyden önce yemesi, içmesi, barınması ve giyinmesi gerektiği bugüne kadar gizlenmiştir,' biçiminde özetleyebileceğimiz "basit gerçek" o kadar güçlüdür ki Marx'ın muhalifleri ve hasımları bile bunu görmezlikten gelemezler.

Marx, Engels'in dediği gibi, "her şeyden önce bir devrimci" idi. Marx açısından teori, çevresindeki dünyayı anlama aracıydı, fakat sadece o dünyayı dönüştürmenin bir adımı olarak. Yaşamı ve araştırmalarını tek bir amaca adadı: işçi sınıfının özgürlüğü.

Marx yaşamını sosyalist devrime adadı. Sonuç olarak o ve ailesi neredeyse Avrupa'nın tamamında polis güçlerince izlendi ve gözetlendi. Kapılarında icra memurları, sefalet içinde yaşadılar ve sadece Engels'in fedakârlığı sayesinde hayatta kaldılar. Marx öldüğünde, ölümü, ülkesi saydığı İngiltere'de umursanmadı bile. The Times ölümünü Fransız basınından öğrendi. Bu kariyeri, medyanın zekâlarına hayran olduğu ve refah içinde yaşayan günümüz bilginlerinden birinin-kiyle kıyaslayın artık.

Hiç kuşkusuz Marx'ın düşmanları, mevcut düzenin savunucuları, onun deyi-

şile, kapitalizmin "kiralık dövüşçüleri" tarafından kısmi zararlara uğratılmıştır. Marx hakkında sayısız yalanlar yazılmıştır. Pek çok şeyle yaftalanmıştır - tutucu, Yahudi karşıtı ve Hitler'in habercisi (bir Yahudi ve bir enternasyonalist olmasına rağmen!). Sayısız mektubu, burjuva "bilim adamları" tarafından onun bayağılığını veya ırkçı yaklaşımını yakalama umuduyla incelenmiştir.

Ancak bu iftiraları çürütmek nispeten kolaydır. Zor olan, Marx'ın düşüncesinin yandaşlarının ellerinde karşılaştığı saptırmalarla baş etmektir. "Bütün bildiğim Marksist olmadığım", demişti yaşamının sonlarına doğru, "Tanrı beni dostlarımdan korusun!"

Marx'ın fikirlerinin bu "dostça" yanlış yorumlanmasının iki ana kaynağı vardı. Birincisi ve en önemlisi, "Marksizm-Leninizm" in başta Sovyetler Birliği ve Çin Halk Cumhuriyeti olmak üzere bir takım önemli ve güçlü devletlerin resmi ideolojisi olmasıdır. Halbuki Marx'ın sosyalizmi, "aşağıdan" sosyalizmdi. İşçi sınıfının kendi eylemliliğiyle özgürleşmesini ve hayallerindeki toplumu kurmalarını öngörüyordu. Ancak Doğu Blokunda "gerçekte var olan sosyalizm" işçilerin kendi eylemliliğinin reddini ve halk demokrasisinin inkârını temel almaktadır.

Saptırmanın diğer kaynağı, Marx'ın akademisyenlerce keşfedilmiş olmasıdır. Sadece eserlerinin yüzlerce yorumun ve doktora tezinin konusu olması değildir sözünü ettiğimiz. Emek hareketinde değil fakat üniversitelerde ve yüksek okullarda, hedefi kapitalizmi devirmek de-

ğil, Marksizm'i incelemek olan yeni bir Marksizm türevi ortaya çıkmıştır.

O halde bu kitabın amacı Marx'ı maruz kaldığı saptırmalardan kurtarmak; onun temel fikirlerini, mümkün olduğunca açık ve basit bir biçimde ortaya koymaktır. Bunun kolay bir iş olmadığı aşikâr. Öncelikle, - sosyal demokratlar, ortodoks Komünistler, Maoistler, Troçkistler gibi - her türden sosyalist, Marx'ı kendi politik görüşlerini doğrulamak için okuyor. Bu kitap devrimci sosyalist bir bakış açısıyla yazıldı. Başka bir deyişle Marx'ın, kapitalizmin, çelişkileri ya sosyalizme ya da barbarlığa varması gereken ve insanlık adına tek umudun işçi sınıfının kapitalist devlet mekanizmasını imha etmesinde ve yerine kendi düzenini getirmesinde yatan sömürücü bir sosyal sistem olduğu inancına dayanıyor.

Bu kitap kapitalizme karşı verilen mücadeleye bir katkıdır.

